DESID. ERASMI

Roterodami

PRECATIONES

Quibus homines aſſueſcant

Cum Deo loqui.

Item

PRECATIO DOMINICA,

Digeſta in ſeptem partes iuxta ſeptem dies, eodem Auctore.

BIBLIOTECA NAZIONALE "V.E.

LUGDUNI BATAVORUM,
Ex Officina IOANNIS MAIRE
ANNO CIↃ IↃ CXLI.

Optimæ ſpei puero
D A V I D I,
Clariſſimi viri,
JOANNIS PAUNGARTNERI
à Paungarten filio, Eraſ. Rot.
S. D.

OPtima primum diſcenda ſunt, nihil autem homini pietate melius, eoque parens tuus ſingulari prudentia vir, nihil prius habet, quam ut liberos ſuos protinus à teneris unguiculis ad pietatem inſtituat, videlicet quo ſe vobis verùm & integrum præſtet genitorem, nimirum intelligens, ſeſe hac poſſeſſione longe beatiorem quam opibus quas habet ampliſſimas ſine fraude partas: multoque ornatiorem, quam antiqua generis nobilitate, regum amicitia, populari applauſu, ditione externa, cæteriſque honoribus, quos ille magnos conſequutus eſt, maiores promeritus. Hæc enim illum reddunt hominibus ſuſpiciendum & amabilem: ſola pietas Deo commendat. Ego vero ut pro mea erga illum benevo-

nevolentia, & ipſius votis, & tuis conatibus nonnihil adferam adiumenti, mitto precationes aliquot, quibus iam nunc inſueſcas cum Deo colloqui, qui tuæ pueritiæ ſtudia ſuo favore proſperare dignabitur. Vale. Apud Friburgum Briſgoiæ, Idib. Febr. Anno à Chriſto nato 1535.

PRECATIO
Ad
PATREM.

INdulgentiſſime pater qui ſummus in ſummis habitas, audi famulorum tuorum adhuc in terris exulantium vota, quos pro tua ineffabili benignitate filiorum nomine dignatus es, datoque tui ſpiritus precioſiſſimo pignore largitus es, ut cum reverente fiducia ad te clamare audeant, Abba pater: Oramus ut tuum nomen adorandum ſic per univerſum orbem inclareſcat, ut quemadmodum in cœleſti civitate tu unus es omnium gloria, ita in terris nullus de ſe glorietur, ſed ſuam agnoſcentes indignitatem, tuamque munificentiam, in te glorientur omnes, quæ ſola eſt vera gloria. Et quoniam nobis varia difficiliſque lucta eſt cum mundo, cum Satana, &

huius miniſtris, cumque carne quam circumferimus, ſuſpirantes rogamus, ut adveniat regnum tuum, ut quemadmodum in cœlis omnia cum tremore ſeſe ſubmittunt tuæ maiſtati, ita tuus Spiritus regnet in animis noſtris, agnoſcentibus te regem eſſe regum omnium, quo nihil eſſe poteſt, neque maius, neque melius. Et quemadmodum in tuo ſancto palatio nulla eſt rebellio, ita cuncti mortales abdicatis omnibus humanis cupiditatibus toto pectore, tum in proſperis, tum in adverſis, tum in vita, tum in morte, pareant iuſſis tuis regalibus, nimirum intelligentes te ſolum nihil poſſe velle niſi quod eſt optimum, & hoc ipſo optimum eſſe quia tibi placitum. Voluntatem autem tuam, optime pater, nobis in divinis libris notam & expreſſam eſſe voluiſti. At nullus hominum poteſt tuis imperatis facere ſatis, niſi tu dederis, ac pro tua ineffabili miſericordia noſtram imbecillitatem boni conſulueris. Et quoniam, iuxta filii tui doctrinam, nequaquam de futuro ſoliciti, toti de

largiſſi-

largiſſimi patris providentia pendemus, tuo arbitratu da nobis quotidie, quod huius vitæ poſtulat neceſſitas. Sed ante omnia, quoniam, iuxta tibi chariſſimum Paulum, præcipue Spirituum pater es, paſce animos noſtros alimonia ſpirituali, ſive lacte opus eſt infirmis, ſive ſolido cibo adultioribus. Cibus vere vitam largiens eſt tui per Sacras ſcripturas cognitio, tuique Spiritus gratia, per quam quotidianis virtutum acceſſibus, iuxta internum hominem grandeſcimus in te, donec adoleſcamus in virum, & in menſuram plenitudinis unigeniti tui Ieſu Chriſti. Per verbum tuum nos genuiſti quum nihil eſſemus, per idem ex Adam infeliciter natos denuo genuiſti, eodem alis ac vegetas quos genuiſti. Hic enim eſt panis ille cæleſtis, hoc eſt, vinum novum, quo iugiter ac feliciter ſaturantur omnes beati Spiritus, qui in tua domo habitantes, in ſæcula ſæculorum laudant te. Cuius portionem ſi quotidie dignaberis impartire filiis tuis, indies decreſcent in nobis fames

ac ſitis rerum mundanarum. Quanquam autem ſemel in ſacro lavacro per fidem condonaſti nobis omnia delicta, attamen quoniã donec hanc carnem mortalem circumferimus, & gratiæ tuæ theſaurum portamus in vaſis fictilibus, quotidie per infirmitatem humanam peccantes, quotidie egemus tua miſericordia, quæ nobis ignoſcat lapſus noſtros, ne excidamus à charitate tua, ſed perſeveremus in ea pace, qua tibi per unigeniti tui ſanguinem reconciliati ſumus: ac pariter dones, ut quemadmodum tu miſericorditer condonaſti nobis omnia delicta noſtra, ita nobis invicem condonantes quotidianas offenſiunculas mutuam inter nos pacem, concordiam, & charitatem alamus. Neque enim te Deum pacis propitium habere poteſt, qui proximo ſuo infenſus eſt. Sed quoniam dum interim militamus in his tabernaculis, malitioſus ille tentator, à cuius tyrannide nos in libertatem aſſeruiſti per filium tuum IESUM, non deſinit omnes admovere machinas, quo

nos in ſervitutem retrahat, oramus ne nos tuo præſidio deſtitutos tradas in manus illius, qui ſitit exitium animarum noſtrarum, ſed per fidem & charitatem perſeverantes in conſortio benigniſſimi filii tui perveniamus ad eam vitam, ubi nullæ ſunt offenſiones, nec ullum à Satana periculum. Amen.

Ad Filium.

GEneris humani conditor ac redemptor Ieſu Chriſte, qui dixiſti: Ego ſum via, veritas, & vita: Via, doctrina, præceptis, & exemplis; veritas in promiſſis, vita in præmio: Oro te per ineffabilem tuam charitatem, qua te totum ſervandis nobis impendere dignatus es, ne patiaris me unquam aberrare abs te, qui via es: nec unquam diffidere promiſſis tuis, qui veritas es, & præſtas quicquid polliceris: nec in ulla alia re conquieſcere, quoniam vita es æterna, ultra quam nihil eſt quod deſideretur, neque in cœlo neque in terra. Per te didicimus certum & expeditum iter ad ve-

ram ſalutē, ne diutius in huius mundi labyrinthis oberraremus. Tu nos exacte docuiſti, quid credere, quid ſperare, in quo cōquieſcere debeamus. Per te didicimus, quam ex primo illo Adam fuerimus infeliciter nati. Per te didicimus, non eſſe ſpem ſalutis, niſi per fidem in te. Te unicam eſſe lucem, quæ præluces omnibus per huius ſeculi deſertum, perque noſtræ mentis noctem à tenebris Aegyptiorum proficiſcentibus, ad illam beatam terram, quam promiſiſti mitibus, tuamque manſuetudinem imitantibus. In nobis enim nihil erat præter profundam caliginem, qui neque calamitatem noſtram videre poteramus, neque unde mali remedium petere debebamus. Tu dignatus es in terram deſcendere, dignatus noſtram naturam aſſumere, ut doctrina tua diſcuteres ignorantiæ noſtræ caliginem, præceptis tuis dirigeres pedes noſtros in viam pacis: vitæ tuæ exemplis ſtraviſti nobis viam ad immortalitatem, ac tuis calcatam veſtigiis, è ſalebroſa & aſpera commodam

dam levemque nobis reddidiſti. Ita nobis via factus es, quæ neſcit errorem, in qua ne laſſeſceremus tua benignitas nos magnis certiſque promiſſis fulcire dignata eſt. Quis enim poſſit delaſſari, ſecum reputans, per tua veſtigia ingredienti paratam eſſe vitæ cœleſtis hæreditatem? Ergo dum in hoc itinere ſumus, ſpem certam nobis baculi loco eſſe voluiſti, qua ſuſtentemur. Nec his contenta fuit tua bonitas, ſed agnoſcens imbecillitatem noſtræ carnis, interim ſolatio tui Spiritus ſubinde reficis vires noſtras, quo ad te curramus alacriter. Atque ut tu nobis factus via propellis omnem errorem, ita factus veritas tollis omnem diffidentiam. Denique nobis factus vita, das hic peccato mortuos vivere per Spiritum tuum omnia vivificantem, donec in reſurrectione prorſus abolita omni mortalitate, ſemper tecum & in te vivemus, quum Chriſtus erit nobis omnia in omnibus. Vita enim æterna eſt noſſe, Patrem & Filium & Spiritum Sanctum eſſe unum verum Deum.

Quem nunc per fidem videmus tantum in ſpeculo & ænigmate, tunc autem cominus Domini gloriam ſpeculantes transformabimur in eandem imaginem. Proinde obſecro clementiſſime ſervator, ut adaugeas famulo tuo fidem, ne vacillem unquam in cœleſti tua doctrina: adauge obedientiam, ne unquam deflectam à præceptis tuis: adauge conſtantiam, ut tuis ingrediens veſtigiis, nec Satanæ blandimentis illiciar, nec terriculamentis deiiciar: ſed in te, qui ſolus es vera via, perſeverem uſque ad mortem. Adauge mihi fiduciam, ut tuis fretus promiſſis, nunquam ſegneſcam in ſtudio pietatis, ſed à tergo relictorum oblitus, ſemper ad perfectiora contendam. Adauge gratiam in me tuam, ut indies magis ac magis in me ipſo mortuus, vivam agarque Spiritu tuo, nihil metuens præter te, quo nihil maius aut potentius, nihil amans præter te, quo nihil eſt amabilius, in nullo glorians præterquam in te, qui vera es gloria ſanctorum omnium,
nihil

nihil expetens præter te, quo nihil eſt melius: nihil deſiderans præter te, qui plena perfectaque es felicitas, cum patre & Spiritu Sancto per omnia ſæcula. Amen.

Ad Spiritum Sanctum.

ADorande Spiritus, qui triadem illam omnipotentem abſolvis, è patre filioque procedens, utrique per omnia æqualis, ſola perſonæ proprietate differens, qui tua bonitate condonas peccata reſipiſcentibus, qui tuo Sancto afflatu purificas hominum mentes, conſolaris afflictas, mœrentes caſta lætitia exhilaras, nubilas tua luce ſerenas, errantes dirigis in omnem veritatem, frigentes accendis igne charitatis, pacis glutino concilias diſſidentes, variis donis inſtruis ac ditas eos qui per te nomen proficentur Domini Ieſu, cuius actu vivunt omnia, quæ vere vivunt, cuius deliciæ ſunt verſari in ſimplicium pectoribus, quæ tibi pro templis ipſe conſecrare dignatus es: Tuere quæſo in me tuæ benignitatis munera, & indies

dies auge quod largiri dignatus es, ut te gubernatore magis ac magis in me moriantur carnis affectus, gliſcat vitæ cœleſtis deſiderium, te prælucente ſic tranſeam per caliginoſum huius mundi deſertum, ut nec Satanæ vitiis inquiner, nec ullis erroribus involvar, qui diſſonant ab inviolabili veritate, quam tui numinis inſtinctu nobis tradidit Eccleſia catholica, qui cum Patre & Filio vivis & regnas in ęternum. Amen.

Ad virginem Matrem.

AVe Maria prudentium virginum regina, quæ nobis Evæ fatuæ virginis maledictionem vertiſti in benedictionem. Salve matrum pudicarum decus, quę ſalutem omnibus peperiſti. Gaude Angelorum & hominum gloria, quæ cœleſtium gaudiorum fontem citra virginitatis iacturam enixa es. Cuius modeſtiſſima pudicitia tam grata fuit ſupremo numini, ut ex tot virginum millibus te ſingulariter adamarit, unamque iudicarit idoneam, è cuius caſtiſſimis viſce-

viſceribus Dei filius orbi redimendo naſceretur. Eximii favoris illud eſt argumentum, quod quum Deus adſit omnibus piis, nulli tamen ſeſe propius aut mirabilius copulavit quam tibi. Pater te ſibi ſponſam delegit, Spiritus cœleſtis te totam implevit. Filius è virginei corporis tui ſubſtantia corpus humanum aſſumere dignatus eſt, in uteri tui latebris menſes decem geſtari, tuo lacte paſci, tuo confoveri ſinu: quumque Deus eſſet ac Dei filius, tamen virginis filius tum eſſe, tum dici ſuſtinet. Quemadmodum autem Dominus ſingulari modo tecum fuit, ita per te nobiſcum etiam peculiariter eſſe cœpit. Primum pluſquam triginta annis in terris viſus, & homo cum hominibus converſatus, nunc per Spiritum ſuum inhabitans corda piorum, noſque ſua viva carne reficiens, & ſacroſancto ſanguine potans, in Euchariſtia. Agnoſcit orbis univerſus & quanto honore te dignatus ſit Deus, & quantum ipſe bonorum per te acceperit, eoque duo nomina præ cæ-
teris

teris veneratur, Ieſu filii tui, ad quod ſeſe inflectit omne genu cœleſtium, terreſtrium, & inferorum : & Mariæ virginis, ad cuius mentionem hilareſcunt ac recreantur omnes animæ Ieſu nomen diligentium. Ille tanquam Sol omnium Sanctorum gloriam ſuo ſplendore velut obſcurat. Tu inter univerſas laudatas mulieres non aliter luces, quam Luna pleno orbe inter minora ſydera. Adeo vero tui nominis ſplendor cum filii gloria coniunctus eſt, ut quoties auditur adorandum IESU nomen, ſimul occurrat Mariæ beatiſſimæ matris memoria. Olim filio pro nobis patienti dolorum fuiſti particeps: nunc in cœlis regnanti aſſides, dignitatis & gaudiorum ſocia. Amen.

Diluculo ad Chriſtum.

DOmine Ieſu Chriſte, qui verus es mundi Sol, ſemper oriens, nunquam occidens, qui tuo ſalutifero conſpectu gignis, ſervas, alis, exhilaras omnia & quæ in cœlis, & quæ

in

in terris, illuceſce quæſo propitius animo meo, ut diſcuſſa nocte criminum ac nebulis errorum, te intus prælucente citra offenſionem per omnem vitam incedam, & tanquam in die decenter ambulem, purus ab operibus tenebrarum. Qui cum Patre & Spiritu Sancto vivis & regnas in omne ævum. Amen.

Sub Noctem.

DOmine Ieſu Chriſte, cuius inexhauſtæ benignitati debemus omnia, qui diei clariſſimam lucem bonis iuxta ac malis ad obeunda actionum munia tribuiſti, noctis amicum ſilentium ad quiete reficiendas corpuſculorum vires, & ad diluendas animorum curas, leniendoſque mœrores clementer dediſti, quum te diligentibus hæc omnia tu ipſe multo fœlicius præſtes intus, quibus ad omnes pietatis functiones fidei gratia multo clarius præluces quam ſol mundo refulget, quos tua promiſſa non ſinunt unquam laſſeſcere, tui

Spiritus conſolatio omnes animi moleſtias, longe efficacius diluit quam corporis ſopor, nec in alio totus homo tutius aut ſuavius conquieſcit, quam in tua miſericordia redemptor optime. Precor ut ſi quid hoc die per humanam incuriam commiſi, quod offenderit oculos tuos, pro tua ſolita bonitate condones, ſimulque des ut hæc nox te proſperante ſit mihi fœlix, te cuſtode pura, te protectore à nocturnis dæmonum ludibriis tuta, ut hic ſomnus corpus ſimul & mentem in craſtinum diem reddat ad tibi ſerviendum alacriora. Porro quoniam hæc vita nec ullam horam habet certam, ubi venerit illius veſpera, & urgebit corporis ſomnus, unde non expergiſcemur, niſi quum ad angeli tui tubam excitabuntur mortui, quæſo ut tum illumines oculos animæ meæ, ne extincta fide obdormiam in morte ſempiterna, ſed requieſcam in te cui vivunt etiam mortui. Qui vivis & regnas cum Deo Patre & Sancto Spiritu in ſempiternum. Amen.

Tem-

Tempore Veris.

OMnipotens rerum omnium innovator Domine Ieſu, qui mundum hunc pulcherrimum in noſtram gratiam condidiſti, cœlos tot luminibus in diei uſum ac noctis ſolatium decoraſti, terram, quam omnium animantium, & in his etiam hominis benignam altricem eſſe voluiſti, variis horis temperas, ac nunc te redivivo reviviſcunt omnia, nobiſque reſurrectionis abs te promiſſæ ſpem confirmant: prata prius ſqualida novo revireſcunt gramine, gramina variis floſculorum gemmis decorantur, herbeſcunt ſegetes, exiliunt è ſcrobe ſepulta ſemina, arbores prius mortuæ novis frondibus repubeſcunt, noviſque floribus picturatæ ſpem fructus nobis faciunt, Sol ipſe ſuæ lucis auget gratiam, & univerſæ naturæ facies, veluti renaſcentis, quocunque circumtulerimus oculos, loquitur tuam in humanum genus bonitatem, qua nobis ob cul-

pam è paradiſo depulſis, tot ſolatiis mitigas commeritum exilium: da, ut qui ſemel in te renati per baptiſmum exuimus veterem hominem, facti nova creatura, nunquam ad ſenium relabamur, ſed blando tui ſpiritus afflatu, perpetua vireamus innocentia, atque in dies magis ac magis virtutum floribus exornemur ad fructum Euangelio dignum proficientes: Qui cum Patre & ſpiritu ſancto regnas in omnia ſæcula. Amen.

In Æſtate.

SApientiſſime gubernator ac moderator univerſi, Ieſu Chriſte. En tuis iuſſis obtemperans, tui fervore ſolis inardeſcit annus meditans in uſum famulorum tuorum fructus maturos edere: ſupplices deprecamur, tu qui verus es Sol noſter, ſine quo nec lucidum eſt quicquam in animis noſtris, nec gignitur, aut fructificat quicquam, intende gratiæ tuæ radios in terram mentis noſtræ, ut indies magis ac magis incaleſcat igni tuæ chari-

charitatis, edatque varios bonorum operum fructus. Nam hoc cibo potuque te unice delectari teſtatus es in Euangelio. Hoc eſt vinum, quod tua erga nos pietas ſitiebat, hic eſt cibus, quem Apoſtolus nondum intellectum eſuriebat. Veniſti in terras, ut ignem immitteres, neque quicquam magis optabas quam ut is accenderetur, ſed is non accenditur, niſi *tuæ gratiæ* radiis tangatur cor noſtrum. Auge Domine Ieſu quod dediſti, perfice quod cœpiſti, donec adoleſcamus in virum perfectum, in menſuram plenitudinis tuæ. Poſuiſti mortalitatem, ac charitatem erga nos non poſuiſti, ſed nunc quoque pro nobis potentem & amicum advocatum agis apud Deum patrem, cui æqualis regnas cum Sancto ſpiritu. Amen.

In Autumno.

AGimus tibi gratias indulgentiſſime Pater conditor cœli ac terræ, quod tua clementi providentia matu-

maturuit annus, undique nobis prædivitem annonæ copiam effundens: largire quæſumus; ut, quemadmodum tua benignitas in alimoniam corporum noſtrorum variam & opulentam fructuum abundantiam ſuppeditat, ita per gratiam tui ſpiritus, ſine qua nihil boni naſcitur, vivit aut alitur, matureſcat, ac perficiatur in animis noſtris pietatis affectus, ut in unigeniti tui fide perſeverantes, per omnem vitam fructificemus bonis operibus, beatam meſſem facturi in reſurrectione iuſtorum, per eundem Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, qui tecum vivit & regnat in conſortio eiuſdem ſancti Spiritus in ſempiterna ſæcula. Amen.

In Hyeme.

SApientiſſime mundi conditor & gubernator Deus, cuius imperio parens ſtatis vicibus immutatur ſæculum, & per eaſdem in ſe revolvitur, en adeſt anni quaſi ſenium ac mors hyems, cuius triſticiam incommoda-

modaq; ut levius feramus facit mox ſucceſſura veris amœnitas. Ad anni vero exemplum noſter hic exterior homo vernat in pueritia, fervet in iuventa, matureſcit ætate virili, deficit atque emoritur ſenecta. Sed mortis horrorem mitigat ſpes reviviſcentiæ, quæ nobis vel ob hoc certiſſima eſt, quod eam tuus promiſit filius, qui eſt æterna veritas, quique tam non poteſt falli aut fallere, quam non poteſt non eſſe tuus filius. Per hunc interior homo noſter neſcit ſenium aut mortem, ſed illius munere perpetuo vernat innocentia, fervet ſtudio pietatis, fructificat, & in alios transfundit quod ab illo accepit, quoque magis deficit corporis vigor, hoc magis eſſloreſcit ſpiritus. Quæſumus ut quæ nobis per unigenitum tuum largiri dignatus es, per eundem tueri & augere digneris, qui tecum vivit & regnat in omne ævum. Amen.

Pro Docilitate.

AUdi preces meas æterna patris ſapientia Domine Ieſu, qui teneræ ætati docilitatis commodum addidiſti, adde quæſo ad naturæ propenſionem auxilium gratiæ tuæ, ut literas ac liberales diſciplinas citius perdiſcam, ſed tuæ gloriæ ſervituras, quarum adminiculis adiuta mens mea plenius aſſequatur cognitionem tui, quem noſſe felicitatis humanæ ſumma eſt, utque ad tuæ ſanctiſſimæ pueritiæ exemplum indies proficiam ætate, ſapientia & gratia apud Deum & apud homines. Qui vivis & regnas in conſortio patris ac ſpiritus ſancti in æterna ſæcula. Amen.

Adverſus Tentationem.

DOmine Ieſu Chriſte, præſidium noſtræ mortalitatis unicum, unica ſpes noſtra, ſalus noſtra, victoria noſtra, gloria, & triumphus noſter, qui in carne, quam noſtra cauſa aſſumpſe-

ſumpſeras, te paſſus es à Satana tentari, quique ſolus peccatum, mortem, mundum, Satanam, & univerſum regnum inferorum deviciſti, & quicquid deviciſti, utique nobis deviciſti, nec tuos alio conſilio cum iis conflictari voluiſti, niſi ut coronares magnificentius, & hoſtem quem in teipſo debellaſti, in membris quoque tuis proſterneres, adde quæſo tu Leo inviĉtiſſime de tribu Iuda, militi tuo robur adverſus leonem rúgientē, qui ſemper oberrat quærens quem devoret. Tu ſerpens ille ſalutifer in ſublimi fixus ſtipite, adde parvulo aſtutiam adverſus callidiſſimi ſerpentis inſidias. Tu agnus ille niveus, Satanicæ tyrannidis expugnator, da oviculæ tuæ vires ſpiritus tui, ut in ſe fragilis, in te fortis ſuperet omnes diaboli aſſultus, ne de me glorietur hoſtis meus, ſed per te victor gratias agam tuæ miſericordiæ, quę tibi fidentes nuſquam deſtituit, qui vivis & regnas cum Deo patre & ſpiritu ſancto ſine fine. Amen.

Pro Victoria gratiarum actio.

GRatias ago tibi Domine Ieſu, cuius aſpirante gratia ceſſit tempeſtas, ſucceſſit tranquillitas: tibi canitur epinicion, tua eſt victoria, tuo nomine non meis armis proſtratus eſt ſuperbus ille Goliath, tui muneris eſt totum quod geſtum eſt. Nam ego quod ad meas quidem attinet vires, immane, quam turpiter concideram, in quod exitium præcipitatus eram, ſed ideo ſubſtiti quoniam non in meipſo, ſed in te ſolo fixeram ſpei pedem, ſedulo illud egregii militis tui dictum animo repetens: Si Deus pro nobis quis contra nos. Et Omnia poſſum in eo qui me corroborat. Idē hos docuit, ut omnibus ſtrenui militis partibus defuncti, non tradamus nos otio, & ſecuritati, ſed quam diu militamus in hoc ſæculo ſtemus ſpiritualibus armis inſtructi adverſus hoſtium qui nunquā dormiunt inſultus. Quare te rogo ſervator omnium tibi fidentium, ut augeas meam erga te

te fiduciam, ut indies in me gliſcente fidei dono vires inimicorum magis ac magis attenuentur, donec eo me dignaberis evocare, ubi nec eſt certamen ullum, nec labor, nec periculum, ſed æterna in te ſecuritas, ac triumphus, cuius auſpiciis debellatum erit, quum tradideris regnum Deo patri, qui cum vivis & regnas in conſortio ſancti Spiritus in æternum. Amen.

In Afflictione.

CLementiſſime redemptor, qui ſemper es miſericors, ſemper es ſervator, ſive triſtia nobis immittis, ſive læta, Magna enim miſericordia eſt, dum per externas afflictiones veluti per amara pharmaca, ſanas hominem interiorem, perque temporarias moleſtias præparas nos ad ſempiterna gaudia, quandoquidem hanc ad veram felicitatem viam ipſe nobis tuis præſignaſti veſtigiis, da ut hunc calicem velut abs te porrectum, patienter & obedienter ebibam. Sunt

hæc quidem naturæ fragili permoleſta, ſed & tu pro me graviora paſſus es, & ego longe graviora merui, qui toties metui gehennam. Noſti tamen humanę conditionis fragilitatem, eoque veluti clemens ille Samaritanus, vulneribus noſtris infundis vinum emordens vitia noſtra, ſed addis oleum tuę conſolationis, quo quę nobis ſunt intolerabilia toleremus. Si viſum eſt addere doloribus, adde & patientiæ dono, veliſque has corporis afflictiones mihi cedere in remiſſionem delictorum meorum. Aut ſi tua paterna pietas hac miti caſtigatione contenta eſt, tempeſtatem hanc excipiat ſerenitas, ut tibi utroque nomine gratias agam, & quod inutilem famulum clementer emendaris, & quod afflictionis amaritudinem conſolationis dulcedine ſuſtuleris, illic rationem habens neceſſitatis, hic non immemor noſtræ infirmitatis. Tibi laus & gratiarum actio in omne ævum. Amen.

In Gravi Morbo.

DOmine Ieſu, unica ſalus viventium, æterna vita morientium, tuæ ſanctiſſimæ voluntati me totum tum ſubmitto tradoque, ſive hanc animulam in huius corpuſculi domicilio diutius commorari placeat ad tibi ſerviendum, ſive ex hoc ſæculo demigrare velis, certus non poſſe perire, quod tuæ miſericordiæ commiſſum eſt, carnem hanc fragilem ac miſeram æquo deponam animo, videlicet ſpe reſurrectionis, quæ mihi illam reddet multo feliciorem. Animam quæſo ut adverſus omnia tentamenta tua gratia corrobores: contraque omnes Satanæ aſſultus cinge me ſcuto tuæ miſericordiæ, quo olim martyres tuos adverſus horrendos cruciatus, ac mortes crudeliſſimas invictos reddidiſti, vide quã nil in me mihi ſit præſidii, in tua inenarrabili bonitate tota eſt fiducia. Nihil habeo meritorum aut bonorũm operũ quod allegem apud te, malorum heu nimis

multum video,ſed per tuam iuſtitiam confido me in numero iuſtorum cenſendum. Tu mihi natus es, mihi ſitiſti, mihi eſuriſti, mihi docuiſti, mihi oraſti, mihi ieiunaſti, mihi tantum bonorum operum in hac vita peregiſti, mihi tam acerba paſſus es, mihi in cruce pretioſam animam tuam in mortem tradidiſti. Proſint mihi nunc quæ ſponte donaſti, qui te totum mihi donaſti. Tuus ſanguis abluat maculas criminum meorum, tua iuſtitia tegat iniuſtitiam meam. Tua merita me ſupremo iudici commendent. Ingraveſcente malo adauge gratiã tuam ne vacillet in me fides, ne titubet ſpes, ne refrigeſcat charitas, ne terrore mortis decipiatur humana infirmitas, ſed poſteaquam mors occuparit oculos corporis, mentis tum à te non deflectantur, quumque linguæ uſum ademerit, cor tamen inſtanter ad te clamet: In manus tuas Domine commendo ſpiritum meum, cui honor & gloria ſine fine. Amen.

Pœni-

Pœnitentis.

SUmme rerum omnium conditor, quum mecum reputo, quam maieſtatem meis peccatis offenderim, horreo temeritatem meam: quum conſidero quam benignum ac munificum patrem reliquerim, deteſtor ingratitudinem meam: quum animadverto à quam beata libertate Spiritus, in quam miſeram ſervitutem me coniecerim, damno amentiam meam totuſque mihi diſpliceo, nec aliud ob oculos verſatur niſi gehenna, & deſperatio, videlicet terrente conſcientiam noſtram tua inevitabili iuſtitia. Sed ex adverſo quum contemplor immenſam illam tuā miſericordiam, quæ iuxta Prophetæ teſtimonium, exuperat omnia opera tua, quaque teipſo quodam modo maiores, quum undique ſis omnium maximus, mox affulgens lætior quædam aura ſpei recreat animum meum. Quur enim deſperem ab eo peccatorum veniam, qui in literis Propheticis toties ultro

invitat peccatores ad pœnitentiam, clamans ſe nolle mortem peccatoris, ſed magis ut convertatur & vivat? Tum quam parata ſit apud te venia reſipiſcentibus, multis parabolis nobis inculcavit unigenitus tuus, velut drachmæ perditæ & inventæ ovis ab errore humeris reductæ: ſed evidentius filii prodigi, cuius imaginem in me prorſus agnoſco. Impie reliqui parentem amantiſſimum, omnem illius ſubſtantiam nequiter prodegi, & dum carnis obſequor cupiditatibus, tuorum præceptorum oblitus in turpiſſimam ſervitutem vitiorum memet involvi, & ad extremam inopiam redactus ſum, nec video quo confugiam, niſi ad Deum à quo profugi. Recipiat tua miſericordia ſupplicem, quem hactenus errantem leniter paſſus es. Indignus ſum qui ad te attollam oculos meos, aut qui patris nomine te compellem, ſed tu quæſo digneris ad me flectere oculos tuos. Tuus enim intuitus facit, ut peccator mortuus reviviſcat, perditus redeat ad cor. Siquidem hoc ipſum quo mihi

mihi nunc diſpliceo, tuo debeo conſpectui: procul abs te divagantem intueri dignatus es, mihique oculos reddidiſti, ut viderem in quantis verſarer malis, occurriſti, relictæ innocentiæ, memoriam ac deſiderium aſpirans. Non peto complexum & oſculum ſervus omni ſupplicio dignus, non poſtulo ſtolam & annulum priſtinæ dignitatis inſignia, quæ proicci, non oro ut in filiorum tuorum honorem me recipias: abunde magnum erit, ſi me inter extremæ ſortis ſervulos tuos admiſeris, ſtigmaticos & è fuga receptos, ut ſaltem aliqua in parte tuorum hæream, quandoquidem in domo tua manſiones multæ ſunt. Non me pigebit in hac vita haberi inter abiectos, pœnitentia torqueri, luctu ſordidari, modo ne abs te ſeparer in æternum. Obſecro te pater, & obteſtor per mortem unigeniti tui dilecti, imparti mihi Spiritum tuum, qui purificet cor meum, ſuaque gratia confirmet, ne relabar eo per incogitantiã meã, unde ſum à tua clementia revocatus. Amẽ.

Sumpturi corpus Dominicum.

QUæ lingua, aut quæ mens tibi digne gratias agere valeat Domine Ieſu, pro ineffabili tua in nos charitate? qui ut hominem perditum redimeres, homo fieri dignatus es, omniſque noſtræ conditionis iniurias in te recipere, denique in ara crucis agnus omnis expers maculæ hoſtia pro nobis fieri ſuſtinuiſti, pœnas noſtris peccatis debitas exoluens, ut nos patri reconciliares, quin & vivens & moriens te totum nobis impendiſti, donaſti, dedicaſti. Nec his contenta fuit tua benignitas, ſed ne quando nobis obreperet tantæ charitatis oblivio, aut ne langueſceret noſtra de te fiducia, etiam nunc in cœlis regnans ſubinde reficis animas noſtras cibo corporis tui, & ſacro ſanguinis tui poculo exhilaras: purificet quæſo Spiritus tuus cor meum, nec ad cœleſtes epulas, & ad menſam ipſis etiam Angelis tremendam accedam indignus, ſed te diffuſo in mentis

tis meæ viſcera, grandeſcam in te, ac vegetior fiam ſpiritualibus incremẽtis, quo perſeverem in beata ſocietate myſtici corporis tui, quod ſic unum tecum eſſe voluiſti, quemadmodum tu cum patre unum es, conglutinante ſpiritu Sancto, cui laus & gratiarum actio in omne ævum. Amen.

Iter Ingreſſuri.

FIdeliſſime cuſtos hominum Ieſu Chriſte, qui Samaritani nomen non recuſaſti, impiorum blaſphemiã in noſtram vertens ſalutem, ſub cuius cuſtodia nil eſt periculi, ſine cuius cuſtodia nihil eſt uſquam tutum, qui per Angelum tuum proſperaſti iter ſervi Abrahæ, ac filii Thobiæ, omniumque tibi ſyncero corde fidentium, da precor ut tuis auſpiciis hæc profectio mihi fœlix ſit ac fauſta, ac rebus ex ſententia geſtis, corpore pariter atque animo perveniam ac redeam incolumis, tuæque bonitati gratias agam cum omnibus, qui me ſalvum eſſe gaudent aut gaviſuri ſunt. Aliud

quod tibi nuncupem votum non habeo ſervator hominum, qui cum patre & ſpiritu Sancto vivis & regnas in omne ævum. Amen.

Navigaturi.

DOmine Ieſu qui mortalem adhuc in terris carnem gerens, ad diſcipulorum preces ſolo verbo immanes ventorum tumultus compeſcuiſti, ſubitoque turbatas undas in magnam vertiſti tranquillitatē, quique ſuper undas liquidas perinde ut in ſolido ambulaſti, nimirum Rex & conditor omnium, ſive quæ in cœlis, ſive quæ in terris, ſive quæ in mari ſunt, tu nobis quæſo pro geminis gētium Caſtoribus vere proſperum ac ſalutare ſidus in hac navigatione effulgeas, ut in omni elemento, tuæ miſericordiæ gratias agamus, cui honor & imperium in omnia ſecula. Amen.

Inituri

Inituri Prælium.

OMnipotens Rex Sabaoth , hoc eſt exercituum , qui per angelos tuos ad id delegatos provinciarum tum bella , tum paces adminiſtras, quique David adoleſcenti & animum & vires addidiſti,ut puſillus, inermis, bellique rudis , immanem Goliath funda adoriretur ac deiiceret, ſi iuſta de cauſa , ſi coacti militiam hanc militamus,primum illud precor , ut hoſtium animos convertas ad ſtudium pacis,ne quid Chriſtiani ſanguinis effundatur in terram,aut terrorem quē panicum appellant iniicias, aut certe quam minima ſanguinis iactura minimoque innocentium incommodo victoria contingat iis, quorum cauſa tibi probatior eſt,ut cito finito bello, tibi concordibus animis cantemus triumphales hymnos. Qui regnas in omnibus & ſuper omnia. Amen.

Pro Cuſtodia pudicitiæ.

DIvine Spiritus, qui abhorres ab omni ſpurcitia, quique gaudes ac pro delitiis habes in caſtis puriſque mentibus verſari, te ſuplex deprecor ut hunc inſignem theſaurum quem porro in fictili vaſculo, ſicut tuæ debeo benignitati, ita tuo beneficio ſervem incolumem, utque indies magis ac magis puro corde puroque corpore tibi placens, perveniam ad illam vitam, quæ nullam novit corruptionem, in qua vivis cum Patre & Filio. Amen.

Pro Felici Coniugio.

OMnipotens Deus unice proſperator actionum humanarum omnium, qui per os Solomonis pronunciaſti, rem egregiam inveniſſe quiſquis mulierem bonam invenerit, & huic gaudium ac iucunditatem fluxuram à Domino. Et alibi per eundem admonuiſti, mulierem impro-

bam

bam rem eſſe morte amariorē: quæſo ut tua benigna providentia mihi contingat ſponſa, qui cum concorditer ac iucunde vivens tibi ſerviam unanimiter. In hoc enim Adæ primum uxorem addidiſti, ut adiuncta ſocia ſolitudinis tœdium depelleret, & in miniſteriis familiari mulieris obſequio iuvaretur. Eam de coſta viri finxiſti, quo coniugibus intimam neceſſitudinem, & indiſſolubilem vitæ ſocietatem commendares. Verum hoc tantum bonum non obvenit nobis fortuito, neque noſtra prudentia, quibus frequenter uſu venit, ut poſteaquam totis viribus huc incubuimus, ut optimam ducamus, incidamus in peſſimam, eoque fidelis Abrahæ fidelis miniſter, Iſaac herili filio adducturus ſponſam, ad puteum fœlix auſpicium petit à Domino, & quod petiit obtigit. Non eſt Chriſtianæ fiduciæ ſignum abs te poſcere, certa ſpes in tua bonitate fixa eſt. Hæc nobis eſt pro felici augurio clementiſſime pater, qui dignaberis conſilia parentum & amicorum in læ-

tum

tum exitum dirigere. Qui vivis & regnas. Amen.

Sub Nuptias.

BEnigniſſime pater humani generis conditor,redemptor & propagator,qui in ipſo ſtatim orbis exordio maris ac fœminæ coniugium inſtituiſti , atque idem per unigenitum tuum ſi non è coniugio , certe è coniugata natum honoraſti , ac rurſus myſtico in Cana Galileæ munere decoraſti , aqua inſipida in vinum eximium converſa, quique per vas electum Paulum docuiſti coniunctionem hanc eſſe magnum ſacramentum in Chriſto & in Eccleſia,ac per eundem præcepiſti, ut ſponſus ſic diligat ſponſam ſuam quemadmodum Chriſtus dilexit Eccleſiam , precor ut hoc matrimonium tuis auſpiciis initum proſperare digneris , ut duobus in te ſuper omnia diligendo colendoque unus ſit animus,quemadmodum unam carnem eſſe voluiſti, noſque rite copulatos caſtus, mutuus , ac perpetuus

tuus iungat amor, ac te largiente proveniant liberi, qui patrem amabili oris ſimilitudine referentes maternæ pudicitiæ teſtimonium perhibeant, & arctiſſimam charitatem reddant arctiorem, ſic in tua religione per nos educandi, ut per ætatum & chariſmatum tuorum acceſſus proficientes, perveniant tandem in plenitudinem Ieſu Chriſti, qui tecum regnat in conſortio Spiritus, per omnia ſecula. Amen.

Tempore Peſtilentiæ.

NOn eſt mirum ô iuſtiſſime pater, ſi variis modis in nos ſæviunt elementa huius mundi, nunc terræ quaſſationibus, nunc tempeſtatibus ac fulminibus, nunc fluminum ac marium exundationibus, nunc cœleſtium corporum exitialibus concurſibus, nunc aëris infecti contagio, qui tuis donis frequenter abutimur. Agnoſcimus creaturam hic quoque ſervientem atque obedientem conditori ſuo, cuius præcepta nos toties negli-

negligimus agnoſcimus & paternam diſciplinam, qua nos leniter correptos revocas ab huius mundi fiducia, æternæ vitæ deſiderium attrahis: Supplices rogamus, ut in ira tua miſericordiæ recorderis, & quibus offenſus immiſiſti has afflictiones, propitiatus ſubmoveas. Non multum nocebit peſtilentiæ contagium, ſi noſmet à vitiorum contagio ſubducamus. Sed utrumque ô miſericordiarum pater tui muneris eſt, primum ut mentem habeamus à malitiæ venenis liberam, & corpus à peſtilentiæ contagio tutum. Qui in hac vita ſpei ſuæ fixerunt anchoram, in huiuſmodi periculis confugiunt ad exquiſita antidota, nonnulli ad certa divorum nomina puta Rochi aut Antonii, quidam & ad ſuperſtitioſas magorum artes: nos quibus perſuaſum eſt neminem manum tuam poſſe effugere, nihil arbitramur tutius, quam ad te ipſum confugere, à iuſto ad miſericordem, velut ad tutiſſimam aram noſipſos recipere, qui nunquam deſtitnis ſpem omnem in tua bonitate repoſi-

poſitam habentes, quo protectore in tuto ſunt & qui moriuntur. Amen.

Pro Gaudio Spirituali.

DOmine Ieſu redemptor & conſolator humani generis, qui falſas huius mundi voluptates amore tui reſpuentibus per tuum paracletum longe meliores delectationes paraſti quas mundus non novit, huius vitæ moleſtias internis & arcanis ſolatiis temperans, ac futuræ beatitudinis ſubinde quaſi pignus quoddam nobis renovans, quo refecti recreatique, animis ad te curramus, obſecro te, ut unctio tui Spiritus mihi frequenter excutiat malorum tædium, ac mentem meam ſalutari gaudio exhilaret, qui te in terris agentem, iuxta naturam humanam unxit oleo lætitiæ præ conſortibus tuis, qui cum patre & eodem Spiritu vivis & regnas in omne ævum. Amen.

Pro Tuenda bona fama.

DOcuit nos ô pater cœleſtis ſapiens ille, tuorum conſcius arcanorum, theſaurum cum primis eſſe precioſum honeſtam famam, quum ait: melius eſt habere nomen bonum quam unguenta pretioſa. Sed hoc tam inſigne bonum nec parare nec ſervare poſſumus niſi tuo præſidio. Fons autem boni nominis eſt vita inculpata. Hanc igitur in primis abs te petimus. Verum quoniam frequenter innocentia tuta non eſt ab iis, qui venenum aſpidum geſtant ſub labiis ſuis, nec raro fit ut quum inter fidos amicos nos eſſe credamus, cum Ezechiele habitemus inter ſcorpios, cum ſancto citharœdo tuo clamamus: Domine libera animam eam à labiis iniquis, & à lingua doloſa. Quod ſi tuæ bonitati viſum eſt tuos hac quoque afflictione exercere ad pietatem, da quæſumus, ut cum Paulo fortiſſimo duce tuo per ignominiam & gloriam, per infamiam & bonam famam, in

tuis

tuis præceptis perſeveremus, per Ieſum Chriſtum, qui & ipſe dum in terris ageret, audivit dæmoniacus, Samaritanus, vini potator, & populi ſeductor, idem nunc tecum regnat in gloria cum ſpiritu Sancto. Amen.

Pro Parentibus.

DOmine Deus, qui nos ſecundum te plurimum honoris parentibus noſtris habere voluiſti, nec inter officia pietatis. minimum eſt pro parentum incolumitate tuam bonitatem interpellare: ſerva quæſumus parentes meos cum omni familia, primum in tuæ religionis amore, deinde tutos à corporis & animi perturbationibus: mihi vero præſta, ne quid illis ex me moleſtiarũ accedat: denique ut ego illos, illi te propitium habeant, qui ſupremus es omnium pater. Amen.

Pro-

Præfatio ad Davidem Paungartnerum in ſequentes preces.

ADiecimus aliquot precationes è ſacræ Scripturæ libris concinnatas, quo in ipſis verbis à ſpiritu Sancto proditis lateat arcana quædam energia Spiritus : eas appellavimus Eiaculationes, quod breves quidem ſint, ſed quoniam erumpunt ab ardenti mentis affectu celerius penetrant in cœlum, quod genus valde probatur beato Auguſtino : vel quod humani cordis infirmitas non poteſt diu perdurare in impetu, vel quod huiuſmodi precibus ubivis & in mediis negotiis uti licet. Has autem duntaxat dedimus ad exemplũ, nam ſimiles innumeras undique ſacræ literæ ſuppeditant.

Eiaculationes pro Timore Pio Pſal ſecundo.

DA Domine ut tuis præceptis eruditus tibi ſerviam in timore, tibique

que exultem cum tremore, apprehendens in omnibus diſciplinam tuam, ne quando iraſcaris, & peream de via iuſta. Timor Domini principium ſapientiæ. Amen.

Contra Deſperationem.

MUlti dicunt animæ meæ non eſt ſalus ipſi in Deo eius. Sed tu Domine ſuſceptor meus es, gloria mea, & exaltans caput meum. Amen.

In Mortis periculo.

SErvator benigniſſime, illumina oculos meos, ne unquam obdormiam in morte, ne quando dicat inimicus meus, prævalui adverſus eum. Qui affligunt me exultabunt ſi motus fuero, ego autem in tua miſericordia ſpem fixi. Ne intres in iudicium cum ſervo tuo, quia non iuſtificabitur in conſpectu tuo omnis vivens. Providebo Dominum in conſpectu meo ſemper, quoniam à dextris eſt mihi ne commovear. Propter

hoc lætatum eſt cor meum,& exultavit lingua mea, inſuper caro mea requieſcet in ſpe. Amen.

Alia de Eodem.

CIrcundederunt me dolores mortis, & torrentes iniquitatis conturbaverunt me. Dolores inferni circumvallaverunt me, præoccupaverunt me laquei mortis. In afflictione mea invoco te domine, ad te Deus meus clamo. Exaudi de ſancto templo tuo vocem meam. Clamor meus coram te penetret in aures tuas. Etſi ambulavero in medio umbræ mortis, non timebo mihi, quum tu mecum es. Amen.

Pro docilitate Pietatis.

SErvus tuus ego ſum, da mihi intellectum domine, ut diſcam mandata tua. Quoniam lex tua immaculata convertens animas, ſapientiam præſtans parvulis iuſtitiæ tuæ recte lætificantes corda. Præceptum tuum luci-

lucidum illuminans oculos. Declaratio ſermonum tuorum illuminat,& intellectum dat parvulis. Quoniam tu domine das ſapientiam, & ex ore tuo prudentia & ſcientia.

Alia pro Eadem.

VIâs tuas domine demonſtra mihi,& ſemitas tuas doce me. Dirige me in veritate tua, & doce me quoniã tu es Deus ſervator meus.

Pro venia Delictorum.

ERravi ſicut ovis quæ periit,require ſervum tuum domine, quia mandata tua non ſum oblitus. Delicta iuventutis meæ & ignorationes meas ne memineris domine. Secundum miſericordiam tuam memento mei, propter bonitatem tuam domine,cuſtodi animam meam, & erue me,non erubeſcam, quoniam ſperavi in te. Converte planctum meum in gaudium. Conſcinde ſaccum meum, & circunda me lætitia,ut cantem tibi

gloria mea,& non compungar.

Pro Munditia Cordis.

COr mundum crea in me Deus, & Spiritum rectum innova in viſceribus meis. Fiat cor meum immaculatum in iuſtificationibus tuis, ut non confundar.

In Afflictione.

DOmine da nobis auxilium de tribulatione, quoniam vana ſalus hominis. In te faciemus virtutem, & tu ad nihilum deduces affligentes nos. Tibi ſubiecta ſit anima mea, quoniam abs te patientia mea, quia tu Deus meus, & ſervator meus, adiutor meus, & non emigrabo. In te ſalutare meum, & gloria mea. Deus auxilii mei, & ſpes mea in te eſt.

Pro devicta tentatione.

TRanſivimus per ignē & aquam, & eduxiſti nos in refrigerium. Poſuiſti animam meam ad vitam, & non dediſti in commotionem pedes meos. Secundum multitudinem dolorum meorum conſolationes tuæ lætificaverunt animam meam. Anima mea ſicut paſſer erepta eſt de laqueo venantium. Eripuiſti animam meam de morte, & pedes meos de lapſu, ut placeam coram te Deus, in lumine viventium.

Alia pro eadem.

TU factus es fortitudo pauperi domine, fortitudo egeno in tribulatione ſua, ſpes à turbine, umbraculum ab æſtu.

Contra malorum inſectationem.

ESto mihi domine in Deum protectorem, & in locum munitum, ut

ſalvum me facias. Quoniam firmamentum meum, & refugium meum es tu. Deus meus eripe me de manu peccatoris, & de manu contra legem agentis, & iniqui. Quoniam tu es patientia mea domine, domine ſpes mea à iuventute mea. In te confirmatus ſum ab utero de ventre matris meæ, tu es protector meus, in te cantatio mea ſemper.

Pro innocentia & rectitudine vitæ.

DEduc domine in via tua; & ingrediar in veritate tua, lætetur cor meum ut timeat nomen tuum. Sit lucerna pedibus meis verbum tuum, & lumen ſemitis meis.

In Morbo.

SAna me domine & ſanabor, ſalvum me fac, & ſalvus ero. Adhæſit pavimento anima mea, vivifica me ſecundum verbum tuum. Secundum miſericordiam tuam vivifica me, & cuſto-

cuſtodiam teſtimonia oris tui. Adiuva me domine, & ſalvus ero, & meditabor in iuſtificationibus tuis ſemper. Miſericordiæ tuæ multæ domine, ſecundum iudicium tuum vivifica me.

Revaleſcentis.

CAſtigans caſtigavit me dominus, & morti non tradidit me. Confitebor tibi domine, quoniam iratus es mihi, converſus eſt furor tuus, conſolatus es me.

Reſipiſcentis.

SI iniquitates obſervaveris domine, domine quis ſuſtinebit? Quia apud te propitiatio eſt, & propter legem tuam ſuſtinui te domine. Suſtinuit anima mea in verbo tuo, ſperavit anima mea in te domine. Quia apud te propitiatio eſt, & copioſa apud te redemptio. Et tu redimes Iſraël ex omnibus iniquitatibus ſuis.

Alia pro Eodem.

CAſtigaſti me domine, & eruditus ſum quaſi iuvenculus indomitus. Converte me & convertar, quia tu dominus Deus meus. Poſtquam enim convertiſti me, egi pœnitentiam, & poſtquam oſtendiſti mihi, percuſſi femur meum. Confuſus ſum & erubui, quoniam ſuſtinui opprobrium adoleſcentiæ meæ.

Pro Statu Eccleſiaſtico.

SAcerdotes tui induant iuſtitiam, & Sancti tui exultent.

Pro principe adoleſcente, ex oratione Solomonis. 3. Reg. 3.

DOmine Deus, tu regnare feciſti ſervum tuum pro patre meo. Ego autem ſum puer parvulus, ignorans egreſſus & introitum meum, & ſervus tuus in medio eſt populi quem elegiſti, populi infiniti, qui numerari & ſup-

& ſupputari non poteſt præ multitudine. Dabis igitur ſervo tuo cor docile, ut populum tuum iudicare poſſit, & diſcernere inter bonum & malum. Etenim ſi quis erit conſummatus inter filios hominum, ſi abfuerit ab illo tua ſapientia, in nihilum computabitur.

Alia pro eodem. Sapient. 9.

MItte ſapientiam tuam de cœlis Sanctis tuis, & à ſede maieſtatis tuæ, ut mecum ſit, & mecum laboret, ut ſciam quid acceptum ſit apud te.

Adverſus ſuperbiam & luxum Eccleſ. 23.

DOmine Pater & Deus vitæ meæ, ne derelinquas me in cogitatu malorum. Semove me ab homine cuius Spiritus eſt in naribus ipſius, & qui ſibi videtur excelſus. Ne veniat mihi pes ſuperbiæ, extollentiam oculorum ne dederis mihi, & omne car-

nis deſiderium averte. Aufer à me ventris concupiſcentias, & concubitus concupiſcentiæ ne apprehendant me, & animo irreverenti, & infrenato ne tradas me.

Adverſus avaritiam.

INclina cor meum Deus in teſtimonia tua, & non in avaritiam.

Mane à ſomno experrecti.

AGo tibi gratias Chriſte, quod præteritam noctem mihi volueris eſſe proſperam, precorque ut diem itidem hunc totum mihi bene fortunes ad tuam gloriam, & animæ meæ ſalutem: utque tu, qui es vera lux, occaſum neſciens, ſol æternus, omnia vivificans, alens, exhilarans, digneris illuceſcere menti meæ, ne uſquam impingam in ullum peccatum, ſed tuo ductu perveniam ad vitam æternam.

Euntis

Euntis ad ludum literarium.

PRecor Ieſu Chriſte, ut qui puer duodecim annos natus, ſedens in templo docuiſti ipſos doctores, cuique pater cœleſtis emiſſa voce dedit auctoritatem docendi mortalium genus, quum diceret: Hic eſt filius meus dilectus, in quo mihi complacitum eſt, ipſum audite: quique es æterna ſapientia ſummi patris, illuſtrare digneris ingenium meum ad perdiſcendas honeſtas literas, quibus utar ad tuam gloriam.

Quum recitantur hæc ex Paulo: Expurgate vetus fermentum, ut ſitis nova conſperſio, ſicut eſtis azymi: *Ad hæc verba ſic tecum loquere cum Chriſto.*

UTinam vere ſim azymus, purus ab omni fermento malitiæ. Sed tu domine Ieſu, qui ſolus es ab omni malitia purus, largire ut indies & ipſe-

ipſe magis ac magis expurgem vetus fermentum, fiamque nova conſperſio, cordis ſynceritate & veritate. Amen.

Quum legitur Euangelium de ſeminante ſemen ſuum, ſic ora tecum.

FOelix ille qui meretur eſſe terra bona, precor ut me ex terra parum frugifera tua benignitate facias terram bonam, quandoquidem ſine beneficio tuo nihil omnino bonum eſt, ut in me fructificet verbum tuum. Amen.

Ad Euangelium de nuptiis in Cana.

IEſu fons bonorum omnium, qui ad ſuggeſtionem virginis matris aqua verſa in vinum convivas exhilaraſti, da famulis tuis, ut muſto tui ſpiritus ſalubriter inebriemur. Amen.

Accedentis ad ſacram ſynaxim.

AGo tibi gratias Ieſu Chriſte, pro ineffabili charitate, qua genus humanum tua morte redimere dignatus es, & oro ne patiaris tuum Sacro ſanctum ſanguinem pro me fruſtra fuſum eſſe, ſed tuo corpore ſemper paſcas animum meum, tuo ſanguine vivifices Spiritum meum, ut paulatim adoleſcens virtutum auctibus, efficiar idoneum membrum corporis tui myſtici, quod eſt Eccleſia, nec unquam deficiam ab illo ſanctiſſimo fœdere, quod in extrema cœna diſtributo pane & porrecto poculo pepegeſti cum diſcipulis tuis electis, & per hos cum omnibus, qui per baptiſmum in ſocietatem tuam inſiti ſunt. Amen.

Ad Chriſtum pro vera pietate.

PRecor Ieſu Chriſte, ut quando ex nobis ipſis nihil poſſumus, tu tua inæſtimabili bonitate non ſinas nos

unquam aberrare à via ſalutis, ſed abiectis umbris Iudaicis, & huius mundi præſtigiis, per veritatem Euangelicam perducas nos ad vitam æternam, hoc eſt, nos ad te trahas, qui ſolus es beata immortalitas.

Pro conſenſu dogmatum.

AMator humani generis Deus, qui donum linguarum, quo quondam Apoſtolos tuos ad Euangelii prædicationem per Spiritum tuum Sanctum cœlitus inſtruxeras, da, ut omnibus linguis omnes ubique prædicent gloriam filii tui Ieſu, ut confundas linguas vanas pſeudapoſtolorum, qui coniurati ſubſtruunt impiam turrim Babel, tuam gloriam obſcurare conantes, dum ſuam ſtudent attollere, quum uni tibi debeatur omnis gloria, cum Ieſu filio tuo domino noſtro, & Spiritu Sancto in æterna ſæcula. Amen.

Con-

Conſecratio menſæ.

QUicquid appoſitum eſt, & quicquid apponetur, fœlix ac Sacrum eſſe jubeat, qui ſua benignitate paſcit univerſa. Amen.

Alia.

EXhilarator omnium Chriſte, & ſine quo nihil vere ſuave eſt: oro, ut huic noſtro intereſſe convivio digneris, tuaque præſentia exhilarare animos noſtros, teque omnibus & patinis & poculis miſcere, ut nihil te non ſapiat, illabariſque animis noſtris. Amen.

Gratiarum Actio.

GRatias agimus tibi pater cœleſtis, qui tua ineffabili potentia condidiſti omnia, tua inſcrutabili ſapientia gubernas univerſa, tua inexhauſta bonitate cuncta paſcis ac vegetas, largire filiis tuis, ut aliquando

tecum bibant in regno tuo nectar illud immortalitatis, quod promiſiſti ac præparaſti, vere diligentibus te, per Ieſum Chriſtum. Amen.

Alia ex Chryſoſtomo.

BEnedictus Deus, qui me paſcis à iuventute mea, qui cibum præbes omni carni, reple lætitia & gaudio corda noſtra, ut affatim quod ſatis eſt habentes, abundemus in omne opus bonum, in Chriſto Ieſu domino noſtro, cum quo tibi gloria, honor, & imperium cum Sancto Spiritu in omne ævum. Amen.

Alia ex Chryſoſtomo in Matth. Homilia. 52.

GLoria tibi domine, gloria tibi ſancte, gloria tibi rex, quoniam dediſti nobis eſcas, imple nos gaudio & lætitia in Spiritu Sancto, ut inveniamur in conſpectu tuo acceptabiles, nec pudefiamus quando reddes unicuique ſecundum opera ſua. Amē.

Precatio Eraſmi Rot. ad virginis filium Ieſum, humani generis aſſertorem.

ADoro te prona ſupplicique mente, generis inſtaurator humani, Dei ſimul & virginis fili Ieſu Chriſte, qui verum illud es lumen & immortale, ſine tempore prorſus, inenarrabili modo promanans à patre, fonte lucis omnis, qui cum Sacri Spritus incogitabili nexu ſic cohæres, ut neque monadis ſimplicitas perſonarũ confundat diſcrimina, neque triadis proprietas, uſiæ ſcindat communionem. Tu enim novus ille iuſtitiæ ſol, qui ſemper oriens à ſemper generante patre, ſemel autem viſibilis exortus orbi ſempiternis damnato tenebris, tartaream peccatorum noſtrorum caliginem diſpuliſti; novaque lampade prænitens, diem illum candidum vereque almum, & expectatiſſimum revexiſti mortalibus, diem quem unum fecit dominus, noctem teterrimam, cuius ipſi fueramus auctores, profli-

gans.

gans. Qui denique nunquam deſinis inviſibilis oriri mentibus piis, ſubinde novus, ſed idem nulli tuæ vivificæ gratiæ radios invidens, niſi ſi quis excluſerit invidens ipſe ſibi. Qui perpetuo quietus, rotas ac verſas omnia, ſemper intra temetipſum manens, æterna vertigine ambis univerſa, illuſtras omnia, nihil non intuens, nihil non penetrans. Conſpicuus, pariterque inviſus: modicus, & idem immenſus, complectens omnia, ſimulque incomprehenſibilis: infuſus per omnia ſimpliciſſimus tamen. Temporum auctor ſine tempore omnia moderans ſine ſolicitudine. Qui nativo calore inſenſibiliter illabens, ad patrem ſubducis animos mortalium, ac terrenarum cupiditatum fece depuratos, quatenus licet, in tuam ipſius naturam ſurſum rapis, raptos attenuas attenuatos transformas, uti quemadmodum tu cum patre Deo natura, ita nos tecum unum ſimus adoptione. Quique ſalutifero radiorum tuorum influxu florentia vitaliaque facis omnia,

omnia, parens, educator, origo & finis omnium quæ naſcuntur. Tuo ſydere afflari reviviſcere eſt, tuo foveri lumine proficere eſt, tuis accendi flammis perfici eſt, abs te deſeri perire eſt. O ter fœlices, quibus tu mitis & roſcidus exoreris: væ ſempiternum iis, quibus iratus occidis. Tuum intueri vultum, gaudium eſt abſolutum, tuo orbari conſpectu, chaos & horror eſt æternus. Ubi tu luces, ibi demum immortalitas: ubi non luces, ibi infernus eſt. Exorere quæſo mihi fauſtus ac propitius, ô lumen oculis amabile, animique nebulas, quas mihi mea terra ſuffundit, diſcute, iiſque oculis quibus tu videri ſoles, ſerenus irradia, atque illa affulge fronte, qua cœlum pariter & terram exhilaras. Tu qui terrarum flammis opera omnia luſtras, ne prætereas quæſo hanc animulam, quam ipſe finxiſti. Ne pigeat benigne Ieſu reficere, quod facere dignatus es: reſtitue quod inſtituiſti. Ne graveris inſtaurare tuum ipſius plaſma. Reſarciat ſuo in opere tua clementia, quod meo vitio

male eſt diſſipatum. Corrige in tuo opificio, quod eſt meapte culpa depravatum. Agnoſce & perfice, quod optimus optime conſtitueras. Vindica quod tuum eſt, ut omnia mala noſtra nulli niſi nobis ipſis imputemus. Omnia vero bona tuæ miſericordiæ feramus accepta, qui ſingulari etiam tua bonitate noſtrum malum in tuum bonum quadam arte ſoles vertere. Tua me virtus beneficentiſſime parens Ieſu, cum nihil eſſem, mirabiliter condidit. Tua ſapientia corpuſculo huic organis ad omnem uſum aptiſſimis, mixtaque partium omnium harmonia concinnato, tum ſenſuum incredibili ſagacitate munito, vitalem animam indidit, de tuo Sacro afflatu calentem, immorralem, ſeminis ætherei, ad tuimet imaginem exſculptam, quo tui, qui ſummum es bonum, capax eſſe poſſet. Cui quidem, & tuo de lumine, docilitatis quaſi ſcintillulas quaſdam inſperſiſti, uti in medio mundi, veluti pulcherrimo quodam tuorum operum theatro collocata, per viſibilium rerum

rum cognitionem, quarum tu nihil non optime fabricatus es, te inviſibilem opificem inveſtigaret. Tua denuo miſeratio, poſteaquam cum gentilitiæ labis ſerpigine, tum autem meapte quoque impietate, in nihilum recidiſſem, ſalutiferæ tuæ mortis antidoto in vitam repoſuit, deque tuo dependiſti innocentiſſime, quod ego nocens contraxeram. Nullum novit modum tua benignitas clementiſſime conditor. En iterum ſic gratuito reſtitutum, ne ſemel aſſertus in miſerandam ſervitutem revolverer, tua profuſiſſima liberalitas quot egregiis dotibus communiit? quot efficacibus Sacramentis aſſiduæ de tuæ SacroSanctæ mortis fonte ſubſcatentibus confirmavit, lavacro vivificans candidanſque, ſacro ceromate roborans, corporis ſanguiniſque proprii dapibus ſaginans, neque non efficaci unguine contra ſpirituales agones militem tuum durans? variis chariſmatibus, & arcanis muneribus locupletans, tacitis animorum inſtinctibus trahens aberrantem, ex-

timu-

ſtimulans dormitantem. Et tanquam hæc omnia parum ſint, ita myſticæ ſcripturæ tuæ remediis undique periculis noſtris occurrit tua pietas. Doces errantes, fulcis nutantes, promiſſis confirmas laborantes, hortatu conantes erigis, exemplis inflammas, minis deterres, nunc allicis beneficentia, nunc meritæ calamitatis flagello caſtigas. Denique ad hæc omnia, tam multa, tam magna, ingratum me, atque obſurdeſcentem, toties ſpretus, toties capitaliter offenſus, tamen uſque & uſque revocas redemptor ignoſcentiſſime, iamque in præceps eunti, pœnitentiæ ſalutaris aſylum aperis, & aperis, quoties à nobis averſi ad te refugimus, nihil ſcilicet interire volens eorum, quæ pulcherrimus ipſe tam pulchre finxeras, quæque mercator, neque imperitus, neque ſtultus tam cupide, tantoque impendio redemeras. Huius tam inæſtimabilis tuæ bonitatis fiducia, en audet ad te redire, poſt tam diutinas errorum ambages mancipium fugitivum, ad te ſuum omnium-

mniumque dominum. Aſſere poſtliminii iure quod tuum eſt, domine Ieſu, meque ſimul & tibi, & mihimetipſi reſtitue, quandoquidem utique perii. Me miſerum quam multis, quam imperioſis, quam pudendis dominis inſervivi, dum inſaniſſimum Aegypti peregrinatio, dũ babylonica captivitas nimio delectat opere, dumque tuum vere ſuave iugum cervice demens excutio, cui ſervire ſumma unicaque libertas eſt, à quo aſſeri, eripi eſt, à quo teneri, beatitudo eſt, à quo profugere, interire eſt. Audet redire tamen ad indulgentiſſimum paſtorem ovis iterum erratica, quam tu quondam diu multumque per vitiorum vepreta veſtigatam humeris tuis lætus reportaſti, niveoque innocentiæ vellere denuo tectam, communibus Eccleſiæ tuæ caulis reddidiſti, in quibus iam luporum inſidias non timeret. Audet redire ad amantiſſimum parentem filius male frugi, qui meliores annos, corporis ſimul & ingenii dotes, hoc eſt, omnem ditiſſimi patris ſubſtantiam, cum turpiſſimis

mis nepotibus, ſcortiſque barbaris, nempe carnis cupiditatibus, nequiter prodegit. Revertitur autem è longinqua regione vitiorum omnium, quæ tu ſola ignoras æterna ſcientia, nudus, egens, famelicus, nihil ſecum ex tanti benigni parentis liberalitate referens, præter infelicem conſcientiam, ſceleribus pudoreque coopertam. Superat tamen hunc immenſum impietatis meæ cumulum tua genuina bonitas, qui ſervum hunc nequiſſimum non ad crucem, non ad compedes, quas alioqui æternas commeruerat, ſed ad veniam vocas, non noxæ dedis, ſed emendatum in familiam recipis. Ovem hanc ulceroſam & vagam cura potius quam pœna dignam iudicas. Filium tam male dicto audientem, tam à paternis moribus degenerantem, non exhæredas, non abdicas, ſed patria victus pietate reſipiſcenti, ultro etiam in amplexus occurris. Non tu reverſum domo prohibes, non ſupplicem à genibus repellis, ſed ad primam ſtatim pœnitentiæ vocem in collum infuſus

fuſus oſculo dignaris, & quem lentiſſime ſuſtinueras peccantem, pœnitentem lubens admittis, pannoſo novam ſtolam depromi iubes. Supplicium merito, paratur convivium, iam utiq; de tuo veteres noxas omneis cōdonas. Et prę nimio recepti pignoris gaudio, non vacat priſtinarum offenſarum meminiſſe, non ſævis linguæ verberibus patria intonat ira, non auditur vel lenis illa Mitionis expoſtulatio. Quod unquam ſimile patris indulgentis exemplum ſolertes illi naturæ adumbratores ediderunt? Væ hyemi pectorum noſtrorum clementiſſime ſalvator, ſi tua tam inaudita noſtri charitate, non incaleſcunt ad te redamandum, qui ſic adamaſti prior. Væ lethargo mentium noſtrarum, ſi tantis meritis excitatæ non expergeſiunt. Væ duritiæ cordis humani plus quam adamantini, ſi tanta tua indulgentia non poteſt molleſcere. Sed quiſnam ô ſola ſpes noſtra, revellet hoc cor ſaxeum & inextricabile, carneum, & ſimplex reponet, niſi tu ſolus, qui quo vel

ſic

ſic noſtram pervinceres duriciem, ipſe caro factus es? Imo quis totum hunc hominem à ſummo capillo ad imum uſque calcaneum refinget, niſi tu agnus immaculatiſſimus, qui non precaminibus, aut herbis magicis, ſed ſanctiſſimi tui crüoris aſpergine creaturam innovas univerſam? qui ſenium abolens mundi, cœlum novum, terramque novam ſolus creas. Quis hoc putre cadaver in vitæ novitatem reſtituet, niſi tu, qui ſolus arentia, deplorataque oſſa vitali ſtatu animas? qui quatriduanum etiam Lazarum ſimplici voce in lucem excìviſti? Suſcita quæſo & noſtrum hoc funus, tu qui vita es omnium, ſana ægrotum hunc, qui vera medicina es animarum. Miſerandum hunc hydropicum tua gratuita miſericordia dignetur apprehendere, nil niſi res fluxas nihilque ſitientem, morbique vim miſerabili copia nequicquam alentem: proque inexplebili male dulcium aquarum aviditate, tui ſitim inſere, de cuius fonte qui biberit, non ſitiet in æternnm: tui famem excita,

qui

qui panis es vitæ, de quo qui ſemel ederit, nimirum nauſeam fecerint ollæ carnium Aegyptiarum. Solve omnipotenti tuo nutu, animam hanc paralyticam corporis affectibus veluti ignavo grabbato prorſus affixam, vitæque ac pietatis officiis reſtitue. Tu ſauciis huius capitalibus plagis, pariter & ſalutaris pœnitentiæ vinum, & tuæ conſolationis oleum infunde. Aperi cæci huius internos oculos, ut te aſpiciant, lumen immortale, protinuſque evaneſcant omnes huius mundi præſtigiæ. Poſtremo quoniam tu es unicus ille novi plaſmatis auctor, totum hunc Adam veterem, quantus eſt, detrahe, qui nihil niſi limum, unde profectus eſt, ſapit, proveniatque te fingente, novus ille qui ſecundum te creatus ſit. Nam tu dulciſſime Ieſu, pius ille es incantator & magus, qui non Theſſalis Colchiciſve venenis, ſed omnipotenti miſericordia tua, non corpus modo, verum etiam animam refingis, neque mutato tantum ſenio iuvenem, verum etiam propul-

ſata morte vivam facis & immortalem. Feſtina igitur, & me totum Spiritus tui ſecretis incantamentis, tuæque gratiæ ſuccis transfigurare. Tolle putrem hanc & corruptiſſimam carnem, aſſidue cum Spiritu bella gerentem, novam ad tuæ carnis imaginem inſere, puram, incontaminatam, Spiritui audientem. Emarceſcat hæc quæ fœnum eſt, neque te omnino videbit: ſuccedat ea quæ videbit ſalutare Dei. Exime Spiritum hunc brutum, animalem, tumidum, intractabilem, cum carne coniurantem, à te ſæpe deſciſſentem: tuum imperti ſuavem, mitem, cœleſtia ſapientem, aſpernantem ea quæ videntur, quoniam temporalia ſunt, ſubvolantem ad ea quæ non videntur æterna, ut mihimet velut exanimatus, per te ſpirem, in te uno, tibique uni vivam mihi mundoque mortuus. Etenim ſuopte Spiritu qui vivunt, ii vere mortui ſunt: tuo vero qui aguntur, neque in carne ſunt, neque ſub lege, ſed vitam vivunt immortalem, capitis nunquam morituri, membra immorta-

mortalia facti. Sic igitur aufer me mihi, imo me mihi reſtitue unice ſalutis auctor Ieſu Chriſte, me mihimet excide, ut tibi inſerar: mihi peream, ut in te ſim incolumis: mihi moriar, ut in te vivam: mihi marceſcam, ut in te floream: in me ſim inanis, ut in te abundem: in me nihil eſſe incipiam, ut in te ſim omnia. Magnam rem à te petit vermiculus (neque enim me fugit) nec meritis modo, verum etiam votis humanis, atque adeo intellectu maiorem, nimirum ut unum tecum fiat, & in Deum quendam transfiguretur homunculus. Sed quid hoc uſque adeo mirum, ſi in Deum transfiguretur homunculus? magis mirum, qui in hominem transfiguratus es Deus. Incogitabile utrunque, incomprehenſibile utrunque, verum hoc demum incomprehenſibili tua miſericordia dignum, incomprehenſibilia beneficia largiri. Eoque te non per mea merita, quæ vel nulla ſunt, vel mala, ſed per teipſum obſecro conditor optime maximeque, per omnia, quibus

tuum numen placari flectique ſolet, per tibi communem patris potentiam, qua me de nihilo magnum quoddam atque admirandum bonum finxiſti: per homuſion tibi Sancti Spiritus bonitatem, qua me tot gratuitis dotibus locupletaſti: per tuam admirandam ſapientiam, qua pertingens à fine uſque ad finem fortiter, & diſponens omnia ſuaviter, inenarrabili conſilio nos redimere dignatus es. Atque in primis per adorandum illum noſtræ reſtaurationis fontem, incomparabilem charitatem tuam, quæ te veluti muſto lymphatum atque bacchantem è ſinu Dei parentis in uterum virginis, ex arce cœli in hanc lachrymoſam vallem exilii noſtri deduxit, & hunc limum induere compulit oppidò volentem. Perque omnes humanæ conditionis iniurias, milleque huius vitæ incommoda; quæ tu dominus omnium ſervuli leviſſimi cauſa 33. annos ſpontaneus obtuliſti. Per famem ſitimque qua noſtram ingluviem dependiſti: per tædia, per labores, per

vigi-

vigilias, per æſtus, per algores quibus exitialem luxum noſtrum luiſti. Per ſummam tuam pauperiem, in qua & paſci, & vivere, & mori voluiſti, ut noſtram ditares egeſtatem. Per obtrectationes, per contemptus, per convitia, per totius vitę tuæ ſummam humilitatem, qua noſtram ſuperbiam fregiſti. Per ſanctiſſimas illas tuas lachrymas, quas toties pro noſtris ſceleribus effudiſti. Per extremos illos innocentiſſimæ tuæ mentis angores, quos inſtante crucis ſupplicio, neutiquam mortis formidine, quam tantopere ſitiebas, ſed incredibili quodam ardore membrorum tuorum volens aſſumpſiſti, noſtram in te transferens imbecillitatem, ut tua nos infirmitas confirmaret, tuaque triſtitia luctus æternos nobis adimeret. Per ſanguineas guttas, quas toto exudabas corpore, cum gravem ſcelerum noſtrorum ſarcinam in tuos eſſes humeros impoſiturus. Per tua vincula, quæ nos æternæ captivitatis cathenis exuerunt. Per tuum reatum, quo nos ſumus à vero crimine

abſoluti. Per probra, & virulenta lœdoria in te congeſta, cum pro noſtris flagitiis tu male audiebas innocentiſſimus. Per illita ſputa, per tibi impactos colaphos, qui noſtris debebantur malefactis. Per ingentem illum ingenuæ puriſſimæque mentis tuæ pudorem, quem & ipſum immenſa charitas volens lubenſque in ſeſe recepit, cum perinde ut maleficus quiſpiam à teterrimis carnificibus de tribunali ad tribunal, de iudice ad iudicem, propalam traheréris: cumque fœde laniatus virgis lictoriis, inſanæ plebi conſpiciendus producereris, noſtram ignominiam in te traducens, ut nos in gloriam tuam vindicares. Per livores tuos, quibus noſtris plagis remedium admotum eſt. Per tua vulnera, noſtram medelam, per tua flagra, quibus ſervuli huius noxias expiaſti. Per Sacro Sanctum ſanguinem tuum, quem toties prodigus effudiſti, ut noſtram rubiginem elueres. Per crucem ter adorandam probrum tuum, noſtram gloriam. Per precioſiſſimam mortem

tem tuam, quam indebitam pro noſtro omnium çapite dependiſti, quaque genus humanum in hæreditatem immortalis vitæ reſtituiſti, ut cum noſtra nobis vita mortis eſſet ingreſſus, tua nobis mors vitæ fieret initium. Per inæſtimabilia pietatis in Deum patrem, & amoris in nos tui merita, quibus peccatorum noſtrorum mala nomina cumulatiſſime diſſolviſti. Per venerandam virtutem puriſſimi ſacrificii tui, quo ſacerdos, & idem hoſtia, nos patri Deo, tibique ipſi reconciliaſti. Per adorandum illud myſterium, cum perfoſſo latere fontem arcanum ſanguinis & aquæ etiã exanimis aperuiſti, ut altero reviviſceremus mortui, altero purgaremur immundi. Per magnificum triumphum tuum, quem redivivus ab inferis, ſublata mortis tyrannide, cœlis plaudentibus invexiſti. Per immortalem tuam gloriam, in cuius partem nos cohæredes aſciviſti. Per pietatem meritaque Eccleſiæ ſponſæ tuæ, virginis illibatæ, quæ tibi indiſſolubili copia conglutinata, tuo ſan-

guine calet, tuoque Spiritu animatur. Per meas ærumnas, materiam tuæ bonitatis. Per mea mala, à quibus me non liberabit, niſi ſola tua miſericordia. Per tua bona, pro quibus equidem nihil habeo quod rependam, niſi meipſum, qui iam olim tuus ſum, neque hoc tamen ipſum, quicquid id eſt, donare poſſum, niſi tu ipſe arripias, quodque iure tuum eſt, etiam amore tibi vendices. Ergo non meis promeritis, ſed pro multitudine miſerationum tuarum quod tuum eſt tibi aſſere. Iniice mancipio tuo manum, recude opus tuum opifex, teque dignum munus fingito. Exige procul ex animo meo, templo tibi ſacro, infandas abominationes Aegyptiorum, quibus eſt à me nimis prophanatum, dono veræ fidei purga, purgatum illuminet tua ſancta ſpes, quæ neminem confundit, illuminatum charitatis igni perfice, meumque Spiritum iam transfiguratum, ita cum tuo copula, imo ſic meum tuus abſorbeat, ut felicem conſenſum noſtrum nulla huius mundi,

di, neque proſperitas, neque adverſitas, neque vita, neque mors queat diſtrahere, ut iam præter unum te nihil amem, niſi tum in te, tum propter te. Carnem autem hanc adhuc humi ſerpentem, in crucis tuæ palmam ſuſtollito, atque illic tecum felicibus affigito clavis, ut liber, ac terrena omnia è ſublimi ligno deſpiciens, ad te unum anhelet amor meus. Tu mihi dulceſcas unus, tu unus ſapias, tu ſolus delectus, te ſolum admirer ac deamem. Sordeſcat mihi magis ac magis ô vera felicitas, mundus hic impoſtor cum ſuis præſtigiis, & incantationibus, cumque exitialibus illectamentis, quæ ſevocant abs te. Expurga palatum meum, quondam heu dulcibus venenis male imbutum! ut tua ſuavitate guſtata, protinus amareſcant mihi carnis deliciæ, olim in exitium uſque dulces. Poſthac nauſeæ mihi ſint venenatæ mundi deliciæ, quas aliquando, me miſerum! quam avide devoravi. Ne iam capiant oculos meos, quamlibet in ſpeciem decora, quæcunque tuis oculis

culis non placent. Non placent autem niſi pia, cum ipſa ſis pietas: non niſi caſta, cum ipſa ſis puritas: odiſti fucata, cum ipſa ſis veritas: non probas quicquid carnem ſapit, cum Spiritus ſis ſimpliciſſimus. Execraris animalem ſapientiam, qui patris es ſapientia. Abominaris quicquid mundus miratur, quoniam iam olim & te mundus, & tu mundum odiſti mutuo, à quo ſemoves, quotquot tuos vocari vis. Atque ita paulatim attrahente, mea mens tuo immoriatur amori, ut ad utriuſque fortunæ ſenſum penitus obſtupeſcat. Quid enim omnino boni ſine te, aut quid mali tecum mihi poſſit accidere? Imo quid non dulce tecum? aut quid tam malum, quod tu tuis non vertas in bonum? Cætera igitur miſceantur, ſurſum ferantur ac deorſum, modo ne te mihi ſubducas. Amores mei meique ignes tu ſis unus, qui pulchri ipſius idæa es immortalis, cuiuſque communione pulchra ſunt, ſi qua ſpecie placent: quem deperire, ſervari eſt: cuius amore furere, unica ſanitas eſt.

Tu

Tu mea voluptas, quo frui cumulus eſt fœlicitatis. Tu mihi divitiæ, qui ſummum illud es bonum, quo qui potitur, nihil eſt, quod præterea deſideret. Tu meum decus, qui gloria es patris, & honos ſanctorũ omnium. Tu meum præſidium, qui nutu ſimplici ſervare potes quæ vis. vis autem omnia. Tu mea certa ſpes, qui idem & promiſſor es, & pignus, & præmium. Tu mea fiducia, qui nequaquam baculus es arundineus, manum innuentem ſibi deſtituens ac vulnerans, ſed fidelis illa petra, in qua quiſquis fundamenta iecerit, non metuit ruinam. Tu mihi parens, cui toties vitam debeo. Tu meum ſolatium, tu gaudium cordis mei, tu pax, tu tranquillitas. Denique pro te uno contemnam omnia, ut mihi viciſſim ſis unus pro omnibus, ad quem nihil ſunt omnia, & in quo uno ſunt univerſa quæ ſunt. Nihil enim eſt, quod tui ſimile non eſt, cuius eſſe bonitas eſt, & pulchritudo. A quo degenerare quid aliud eſt, quam in nihilum tendere? Ad cuius ſimilitudinem quo

quiſque propius acceſſerit, hoc magis ac magis perficitur. Talem igitur uti fingere digneris mitiſſime Ieſu, hunc homuncionem, quantus eſt, tibi do, atque in manum trado, ut me tecum, & te mecum mihi reddas, qui ſumma es bonorum omnium, ſemper adorandus cum patre & Spiritu Sancto. Amen.

Precatio ad Dominum Ieſum pro pace Eccleſiæ.

DOmine Ieſu Chriſte, qui pro tua omnipotentia condidiſti creaturam omnem viſibilem pariter & inviſibilem, pro tua divina ſapientia ordine pulcherrimo gubernas ac digeris univerſa, pro tua ineffabili bonitate ſervas, tueriſque ac vegetas omnia, pro tua immenſa miſericordia reſtituis laxata, reformas collapſa, mortua revivificas: dignare quæſumus tandem ad unice tibi dilectam ſponſam Eccleſiam flectere vultum tuum, ſed illum placidum ac propitium, quo ſerenas omnia quæ in cœlis,

lis, quæ in terris, quæ ſupra cœlos, infraque terras ſunt: flectere digneris oculos illos mites ac miſericordes, quibus Petrum Eccleſiæ tuæ ſummum paſtorem intuitus es, ac mox reſipuit: quibus turbam palantem aſpexiſti, & miſericordia commotus es, quod ob inopiam paſtoris errarent velut oves diſſipatæ, diſiectæque. Vides paſtor bone quam varia luporum genera irruperint in caulas tuas, quorum quiſque clamat, hic eſt Chriſtus, hic eſt Chriſtus, ut in errorem pertrahantur, ſi fieri poſſit, etiam perfecti. Vides quibus ventis, quibus undis, quibus procellis iactetur tua navicula, extra quam nulli vis eſſe ſalutem. Quid ſupereſt, niſi ut illa demerſa fluctibus pereamus omnes? Hanc tempeſtatem accerſiverũt nobis ſcelera noſtra, quod agnoſcimus & confitemur. Agnoſcimus tuam iuſtitiam, & noſtram iniuſtitiam deploramus, ſed appellamus tuam miſericordiam, quæ ſupra propheticum pſalmum, ſuperat omnia opera tua. Multum iam pœnarum dedi-

dedimus, tot bellis attriti, tot exactionibus exhauſti, tot morborum ac peſtilentiarum generibus afflicti, tot inundationibus concuſſi, tot portentis è cœlo minantibus territi: nec inter hæc mala ſubinde nova laſſeſcentibus ullus undecunque portus apparet, ſed atrociora videntur impendere. Non querimur de ſeveritate tua mitiſſime ſervator, ſed agnoſcimus hic quoque tuam miſericordiam, longe ſiquidem atrociora merueramus. Verum noli clementiſſime Ieſu perpendere quid noſtris meritis debeatur, ſed quid tuam deceat miſericordiam, ſine qua nec angeli poſſent ſubſiſtere, nedum nos lutea vaſcula. Miſerere noſtri redemptor exorabilis, nõ quod ipſi ſimus digni, ſed hanc Sancto nomini tuo da gloriam. Ne permittas ut Iudæi, Turcæ, ac cæteri, qui vel non noverunt te, vel invident gloriæ tuæ, perpetuo glorientur de nobis, dicantque ubi eſt Deus eorum, ubi redemptor, ubi ſervator, ubi ſponſus quem iactant? Hæc opprobria in te recidunt, dum

ex

ex noſtris malis æſtimatur tua bonitas: deſertos credunt quos non intelligunt ad ſalutem emendari. Olim quum in navi dormires, & exorta tempeſtas minaretur omnibus exitium, ad inclamationem paucorum diſcipulorum expergefactus es, & mox ad vocem tuam omnipotentem ſubſcedere fluctus, conſiluere venti, tumultus ſubito verſus eſt in tranquillitatem magnam. Agnoverunt elementa muta conditoris imperium. Nunc in hac longe graviore tempeſtate qua periclitantur non paucorum corpora, ſed innumerabiles animæ, ad totius Eccleſiæ tuæ periclitantis clamorem, rogamus te expergiſcare. Tot hominum millia clamant: Domine ſerva nos perimus. Tempeſtas vicit humanam induſtriam, imo videmus opitulari volentium conatus in diverſum cedere. Tua voce opus eſt domine Ieſu, tantum dic verbo, conſileſce tempeſtas, & protinus illuceſcet optata tranquillitas. Parſurus eras tot ſceleratiſſimorum hominum milibus, ſi in

Sodoma reperti fuiſſent decem iuſti. Nunc tot ſunt hominum millia, qui diligunt nominis tui gloriam, qui ſuſpirant decorem domus tuæ: an non ad horum preces iram tuam remittes, ac veterum miſericordiarum tuarum recordaberis? Non cœleſti tuo artificio noſtram ſtultitiam vertes in tuam gloriam? Non improborum mala vertes in Eccleſiæ tuæ bonum? Solet enim tua miſericordia adeſſe, quum rebus maxime deploratis hominum nec vires, nec prudentia poſſunt opitulari. Tu ſolus res quamlibet diſcordes redigis in concordiam unicus pacis & auctor & tutor. Tu chaos illud vetus, in quo nullo ordine, nulloque decore confuſa iacebant diſcordia rerum ſemina digeſſiſti, & admirabili ordine, quæ natura pugnant, æterno fœdere ſociaſti. At quanto turpius eſt chaos, ubi nulla eſt charitas, nulla fides, nulla fœdera, nulla legum, nulla præpoſitorum reverentia, nullus dogmatum conſenſus, ſed velut in diſſono choro ſuam quiſque canit cantio-

tionem ? Inter cœleſtes orbes nullum eſt diſſidium, elementa ſuum quæque locum ſervant, ſuis quæque funguntur muneribus. Et ſponſam tuam, in cuius gratiam condita ſunt univerſa, ſines perpetuis diſſidiis ire peſſum ? Patieris ut impii Spiritus diſcordiarum auctores in tuo regno tyrannidem exerceant impune ? Patieris illum fortem, quem ſemel expugnatum deturbaſti, rurſus occupare tua caſtra ? Quum mortalis inter homines verſabaris homo, ad tuam vocem aufugiebant dæmonia. Emitte quęſumus domine Spiritum tuum, qui diſpellat à pectoribus omnium tuum adorabile nomē profitentium, Spiritus impios, luxus, avaritiæ ambitionis, libidinis, vindictæ, diſcordiæque magiſtros, & ut propheticis verbis utamur: Cor mundum Deus, & rex noſter crea in nobis, & Spiritum Sanctum tuum ne auferas à nobis. Redde nobis lætitiam ſalutaris tui, & Spiritu principali confirma ſponſam tuam, ac ſponſæ tuæ paſtores. Per hunc Spiritum terrena cœleſti-

leſtibus conciliaſti, per hunc tot linguas, tot nationes, tot hominum tam varias formas in unum Eccleſiæ corpus compegiſti, quod tibi capiti ſuo per eundem Spiritum cohærent. Eum ſi dignaberis in omnium cordibus innovare, ceſſabunt & illæ calamitates externæ: aut ſi minus ceſſabunt, certe te diligentibus cedent in lucrum pietatis. Digere hoc chaos domine Ieſu, expandat ſe Spiritus tuus ſuper has aquas male fluctuantium dogmatum. Et quoniam Spiritus tuus, qui iuxta prophetæ ſermonem continet omnia, ſcientiam habet etiam vocis, fac ut quemadmodum cunctis in tua domo verſantibus una lex eſt, unum baptiſma, unus Deus, una ſpes, unus Spiritus: ita & ſit vox una catholicam veritatem profitentium. Aſcendens in cœlum triumphantium more ſparſiſti ex alto pretioſa miſſilia, dediſti dona hominibus, dilargitus es varia tui Spiritus munera. Rurſum ex alto renova munificentiam tuam, da Eccleſiæ tuæ labaſcenti, quod dediſti naſcenti. Da

prin-

principibus timorem tui, ut ſic Rempublicam adminiſtrent, tanquam brevi tibi regum regi rationem de ſingulis reddituri. Da throno tuo ſemper aſſiſtentem ſapientiam, ut quid ſit optimum factu perſpiciant animo, factiſque perſequantur. Da paſtoribus, quibus tuas vices delegare dignatus es, prophetiæ donum, ut arcanas ſcripturas non ex humano ſenſu, ſed ex tuo afflatu interpretentur. Da charitatem triplicem, quam à Petro ſtipulatus es ovium curam illi demandaturus. Da ſacerdotibus tuis ſobrietatis & caſtitatis amorem. Da populo tuo bonam voluntatem obtemperandi præceptis tuis, ac promptitudinem obſequendi iis, per quos iuxta tuum animum voluiſti res humanas adminiſtrari. Ita fiet, ut ſi principes tuo munere te digna imperent, ſi paſtores te digna doceant, populus bene imperantibus obtemperet, Eccleſiæ ſimul cum ordine redeat priſtina tum dignitas, tum tranquillitas, ad tui nominis gloriam. Ninivitis internecioni deſtinatis, ſimul

mul ut ad pœnitentiam reverſi ſunt, pepercisti: & ſponſam tuam advolutam pedibus tuis aſpernaberis? quæ pro ſacco habet ſuſpiria, pro cinere lachrymas. Pollicitus es veniam ad te converſis: ſed hoc ipſum tui muneris eſt, ut quis ad te toto pectore convertatur, ut omnia bona noſtra redundent in tuam gloriã. Conditor es, inſtaura plaſma tuum. Redemptor es, ſerva mercem tuam. Servator es, ne ſinas eos interire, qui toti pendẽt ex te. Dominus es, aſſere poſſeſſionem tuam. Caput es, ſubveni membris tuis. Rex es, da legum tuarum reverentiam. Princeps es pacis, inſpira nobis charitatem mutuam. Deus es, miſerere ſupplicum, eſto, iuxta Pauli dictum, omnia in omnibus, ut univerſus Eccleſiæ tuæ chorus concordibus animis & conſonantibus vocibus pro impetrata miſericordia gratias agat patri, & Spiritui Sancto, qui ad abſolutum concordiæ exemplum, perſonarum proprietate diſtincti eſtis, natura unum, quibus laus & gloria in æternum. Amen.

Desiderius Erasmus Roterdamus Iodoco ſive Iusto Ludovico Wissenburgensi, ſereniſſimo Poloniæ regis à Secretis, & Oratori.

S. D.

Non abs re multis iam ſæculis Mimo illi applauditur vir abſolutiſſime: Rogando cogit, qui rogat potentior. Verum id haud ſcio an in quenquam magis competat quam in te, qui iam erudita epiſtola, munus tam elegans addideris, idque ſic è longinquo miſſum, ut recuſare non liceret, niſi voluiſſem abiicere. Quid autem non dicam à me, qui ſum plus ſatis expugnabilis, ſed à quantumvis etiam difficili non extorqueat talis epiſtola, tot machinis ad expugnandum animum inſtructa, blandiciis petax, argumentis urgens, eruditione perſtringens, eloquentia rapiens: ſed nulla re violentior, quam mira quadam

dam & amabili modeſtia, quæ tantum apud me valet, ut non ſolum hanc rem & facilem & piam, verum etiam aliquid iniquius impetrare potuerit. Mox igitur, ut tuæ mihi redditæ ſunt literæ, redditæ ſunt autem ſerius, hoc eſt, ſub Calend. Septemb. arrepto calamo præſtiti quod volebas. Erit hoc qualecunque & noſtræ amicitiæ, & meæ erga Polonicam, aut ſi priſco vocabulo magis capcris, Sarmaticam gentem, benevolentiæ fœlix auſpicium. Genti gratulor, quæ quum olim ob barbariem male audierit, nunc & literis, & legibus, & moribus, & religione, & ſi quid aliud eſt, quod à barbariei probro vindicet, ſic floreat, ut cum præcipuis ac laudatiſſimis nationibus certare poſſit. Quanquam & olim quum inter feros ac barbaros cenſerentur, Sarmatæ tamen à morum cenſore Iuvenale, integritatis nomine prælati ſunt cultiſſimis Athenienſibus, neque Sarmata, inquit, nec Thrax, qui ſumpſit pennas, mediis ſed natus Athenis. Ne commemorem interim ditionis amplitudinem, Ruſſos etiam albos, & Lituanos complectentis, quibus omnibus latiſſimus impe-

imperat à Viſtulo flumine ad Thauricam Cherſoneſum, à mari Balthico ad Carpathum montem, Sigiſmundus rex, quum omnibus magno dignis principe dotibus excellens, tum multis ac magnis ex hoſte Tartaro Moſchoque relatis victoriis clarus, quibus haud ſcio an ullæ magis fuerint neceſſariæ tuendis Chriſtianæ ditionis limitibus. Verum hæc alias fortaſſe tempeſtivius dicentur. Nunc accipe precationem dominicã, in ſeptem partes digeſtam, & ut tu iubebas, & ab aliis factitatum video: quanquam mihi duæ poſtremæ: & ne nos inducas in tentationem, ſed libera nos à malo, mihi rectius videntur diſtractæ, quam ſi quis ex proxima: Et remitte nobis debita noſtra, ſicut & nos remittimus debitoribus noſtris, duas facere velit. Quod ſi tuæ pietati parum erit ſeptem diebus totam abſolvere, potes quod etiam à maioribus video factum, ſingulos dies in ſeptem precandi tempora partiri. Bene vale. Baſileæ nono Calend. Novemb. An. 533.

PRE-

PRECATIO DOMINICA

Digeſta in ſeptem partes, iuxta ſeptem dies, per

DESIDERIUM ERASMUM

Roterodamum,

PATER.

AUdi pater in cœlis habitans vota filiorum tuorum, corpore quidem hoc mortali adhuc in terris hærentium, cæterum animis ad cœleſtem patriam ac domum paternam anhelantium, ubi intelligunt ſibi repoſitum theſaurum æternæ fœlicitatis, hæreditatem vitæ immortalis. Agnoſcimus tuam ſublimitatem conditor, ſervator, ac moderator omnium quæ in cœlis ſunt, & quæ in terris, agnoſcimus noſtram humilitatem. Nec auderemus te patris vocabulo compellare, indigni qui ſervi dicamur tui, nec honorificentiſſimum nomen filiorum nobis vendicare, quo nec angelos tuos dignatus

gnatus es, niſi tua gratuita bonitas nos in huius nominis honorem adoptaſſet. Eramus ſervi peccati infeliciter geniti ex Adam, eramus filii Satanæ, cuius Spiritu ad omne flagitiorum genus agebamur. Sed tu noſtri miſertus, per unigenitum filium tuum Ieſum exemiſti nos à ſervitute peccati: emancipaſti à patre diabolo: vindicaſti ab æterni ignis hæreditate, ac per fidem & baptiſmum in filii tui corpus inſitos, adoptare dignatus es, & in nominis, & in hæreditatis conſortium. Ac ne quid diffideremus tuæ erga nos pietati, veluti pignus quoddam tuæ erga nos charitatis, cœlitus immiſiſti in animos noſtros Spiritum filii tui, qui propulſato timore ſervili non veretur in cordibus noſtris aſſidue clamare Abba pater. Docuit & hoc nos filius tuus, per quem nobis largiris omnia, ut iam tuo Spiritu renati, poſteaquam in baptiſmo renunciavimus patri diabolo, poſteaquam deſiimus habere patrem in terris, ſolum patrem cœleſtem

ſtem agnoſceremus, cuius potentia conditi ſumus, quum nihil eſſemus: cuius bonitate reſtituti ſumus, quum periiſſemus: cuius ſapientia gubernamur & conſervamur, ne revolvamur in exitium. Addidit ille tui compellandi fiduciam: præſcripſit precandi formulam, agnoſce filii tui precationem, agnoſce filii tui Spiritum, te pro nobis per nos interpellantem. Non dedignaberis ab his appellari pater, quos filius tuus, tui ſimillimus, dignatus eſt appellare fratres. Non eſt, quur nobis placeamus, ſed eſt, quur tuam filiique benignitatem glorificemus, quum nihil hic ſibi vindicare poſſint noſtra merita, ſed totum hoc tuæ gratuitæ ſit liberalitatis. Placuerunt tibi magis charitatis & pietatis vocabula quam timoris: pater audire mavis quam dominus. Redamari præoptas à filiis, quam à ſervis timeri. Amaſti prior, & hoc ipſum tui muneris eſt, quod te redamamus. Audi pater ſpirituum, filios ſpirituales, te in Spiritu adorantes.
Ta-

Talibus enim adoratoribus delectari te, docuit nos filius tuus, in hoc abs te miſſus in mundum, ut doceret nos omnem veritatem. Audi vota concordiæ. Non enim convenit ut fratres, quos tua bonitas æquavit in honore gratuito, ambitione, contentione, odio, livore inter ſeſe diſſideant. Omnes ex eodem patre pendemus, omnes eadem petimus. Nec ſibi quiſque peculiariter rogat aliquid, ſed velut unius corporis membra, eodem animata Spiritu, quod in commune omnibus expediat poſtulamus. Nec enim auderemus aliquid abs te petere, quam quod iuſſit filius tuus: nec auderemus aliter petere, quam ille præſcripſit. Sic enim petentibus promiſit filius tuus fore, ut quicquid peteremus in ipſius nomine impetraremus. Quoniam autem quum dominus noſter Ieſus filius tuus ageret in terris, nihil ardentioribus votis exoptavit, quam ut nomen ſanctum tuum, non ſolum in Iudæa, ſed per univerſas orbis natio-

nes inclareſceret : nos quoque huius & hortatu, & exemplo flagrantibus deſideriis optamus, ut adorandi nominis tui gloria cœlum ac terram impleat, ut omnis creatura tremat tuam inęvitabilem potentiam, veneretur æternam tuam ſapientiam, amet ineffabilem bonitatem. Tua quidem gloria ut immenſa, ita nec initium habens, nec finem habitura, ſemper florens in ſeſe, neque creſcere poteſt, neque decreſcere : ſed humani generis refert, ut illa cunctis innoteſcat. Nobis enim vita æterna eſt, noviſſe te ſolum verum Deum, & quem miſiſti, Ieſum Chriſtum. Tui nominis ſplendor obſcuret & extinguat in nobis omnem humanam gloriam, ne quiſquam ſit, qui ſibi vel minimam aliquam gloriæ portionem auſit uſurpare. Nam gloria quæ eſt extra te, vera eſt ignominia. Efficit hoc pietas naturæ in filiis, iuxta carnem progenitis, ut ingenti affectu deſiderent honeſtam famam parentum ſuorum. Videmus quam geſtiant

ant gaudio, quam exultent, quam ſibi placeant, ſi contingat aliquis egregius honos his, unde prognati ſunt, puta ſi triumphus, ſi ſtatua in foro cum honorifica inſcriptione, ſi principatus. Parentis enim gloriam pro ſua ducunt. Rurſum quam mœrent, quam deiiciuntur animo, ſi quid ignominiæ contingat inuri nomini paterno. Adeo penitus inſevit hoc animis hominum naturæ affectus, ut parentes in filiis, & filii glorientur in parentibus. At nos quo vehementior eſt pietas divina, quam affectus humanus, hoc ardentius ſitimus tui nominis gloriam, ac diſcruciamur unice, ſi cui ſoli debetur omnis gloria, ignominia afficiatur. Non quod ullo probro poſſit inquinari tuæ gloriæ ſplendor, ſed quod ad nos attinet, quodammodo fit iniuria tuo nomini quum gentes vel ignorato, vel contempto rerum omnium conditore, venerantur, & adorant contemptiſſimas etiam creaturas, veluti ſaxeas, aut ligneat, aut coloribus fu-

catas imagines, boves, arietes, ſimias, porrum, cepe, & in his omnibus impuros dæmones. His veluti diis canuntur hymni, immolantur victimæ, incenduntur thura. Hæc videntes filii tui diſcruciamur duplici nomine, & quod tu fraudaris debita gloria, & quod illi miſeri pereunt ſua dementia. Quin & Iudæi non deſinunt in ſynagogis ſuis filium tuum unicum abominandis probris afficere. Quicquid autem probri confertur in filium tuum unicum Ieſum, qui ſplendor eſt tuæ gloriæ, in te confertur. Nobis probri loco impingunt glorioſum cognomen filii tui, ignominioſius ducentes appellari Chriſtianum, quam furem aut homicidam: nobis exprobrant crucem filii tui, quæ noſtra eſt gloria. Nos hoc tuæ debemus miſericordiæ, qui te ſalutis omnis auctorem agnoſcimus, qui utriuſque Spiritum hauſimus. Miſereatur & iſtorum tua clementia pater cœleſtis, ut gentes relicto ſimulachrorum cultu, te ſolum vene-

venerentur. Iudæi, relicta ſuperſtitione legis, Spiritu tuo docti, ſi agnoſcunt Deum, ex quo omnia, agnoſcant & Dei filium, per quem omnia: agnoſcant & Spiritum Sanctum, divinæ naturæ conſortem: in tribus perſonis adorent eandem maieſtatem, & in ſimplici eſſentia, agnoſcant triplicem perſonarum proprietatem, ut omnis natio, omnis lingua, omnis ſexus, omnis ætas ubique conſentiat in gloriam & laudem tui ſanctiſſimi nominis. Utinam autem & nos, qui filii tui vocamur, apud hos qui te ignorant, non ſimus dehoneſtamento tuæ gloriæ. Quemadmodum enim gloria patris eſt filius ſapiens, ita filii degeneres ignominiam conciliant parentibus ſuis. Non eſt autem germanus filius, qui pro ſua virili non imitatur ingenium ac mores patris ſui. Filius tuus Ieſus germaniſſimus eſt filius: quia perfectiſſima eſt imago patris, quem totum refert ac repræſentat. Nos qui adoptione, non natura filii ſumus,

conformantes nos ad exemplum filii tui, pro viribus accedere conamur ad aliquam tui ſimilitudinem, ut quemadmodum perfectiſſime glorificatus es in filio tuo, ita pro modulo noſtræ imbecillitatis glorificeris & in nobis. Glorificaris autem, ſi mundus conſpiciat nos iuxta filii tui doctrinam viventes, te ſuper omnia diligentes: ſi proximum perinde, ut noſipſos diligimus, diligentes: ſi bene volentes, qui nobis volunt male: bene facientes qui nobis male faciunt. Hæc enim nos docuit filius tuus Ieſus, provocans ad imitationem patris cœleſtis, qui ſolem ſuum iubet oriri ſuper bonos & malos. Quantum autem dedecus invehunt gloriæ tuæ, qui quum Chriſtiani vocentur, furantur, mœchantur, litigant, belligerantur, ambiunt, ulciſcuntur, fraudant, peierant, per adorandum nomen tuum, nonnunquam & blaſphemiis inceſſunt: ventrem habent pro Deo te contempto, Mammonæ ſerviunt. Nam hominum

minum vulgus Deum ex ipſis cultoribus æſtimat. Etenim quum vident tui nominis profeſſores impie viventes dicunt: Valeat ille Deus, qui tales habet cultores: valeat ille dominus, qui tales habet ſervos: valeat ille pater, qui tales habeat filios: valeat ille rex, qui talem habet populum. Eoque filius tuus nos docuit, ut quemadmodum ipſe & vivens, & moriens glorificavit nomen tuum, ita nos quoque pro noſtro modulo caſtis, & inculpatis moribus gloriam tui nominis illuſtremus. Luceat, inquit, lux veſtra coram hominibus, ut videant opera veſtra bona, & glorificent patrem veſtrum, qui in cœlis eſt. In nobis ô pater cœleſtis nihil eſt lucis, niſi fuerit abs te profectum, qui perennis es fons omnis luminis, nec ex nobis quicquam proficiſci poteſt bonorum operum. Ita tua bonitas in nobis operetur, tua lux in nobis luceat, quemadmodum lucet in rebus omnibus abs te conditis, æterna

tua potentia, inſcrutabilis ſapientia, inæſtimabilis benignitas, quam præcipue tamen erga genus humanum declarare voluiſti. Itaque quocunque vertimus oculos, omnia canunt nominis tui gloriam. Aetherii Spiritus die noctuque regem ſuum laudibus celebrant. Iam hæc tam admiranda cœlorum fabrica quam ſuſpicimus, elementorum diſcors concordia, ſtati maris acceſſus ac deceſſus, fontium ſcatebræ, perennes amnium curſus, tot rerum, tot arborum, herbarum, & animantium ſpecies, ac ſingulis quibuſque ſua vis inſita, ut magnes ferrum attrahat, herbæ morbis præſens remedium adferant. Hæc, inquam omnia, quid aliud nobis loquuntur, quam nominis tui gloriam? te ſolum eſſe verum Deum, ſolum æternum, ſolum immortalem, ſolum potentem, ſolum ſapientem, ſolum bonum, ſolum miſericordem, ſolum iuſtum, ſolum veracem, ſolum admirabilem, ſolum amabilem, ſolum adorandum. In-
iuriam

iuriam facit tuo glorioſo nomini pater, qui ex his titulis, qui tibi ſoli debentur, quicquam ſibi decerpit. Nam ſi quid harum virtutum in nobis eſt, id omne abs tua proficiſcitur munificentia. Da igitur pater ut undiquaque glorificetur nomen tuum. Reluceat & in moribus noſtris, non minus quam in angelis, cæteriſque rebus abs te conditis, tui nominis gloria, ut quemadmodum, qui mundum hunc contemplantur, ex admirabili opificio colligunt opificis magnitudinem: ita qui te non norunt, exemplo noſtro commoti & ſuam agnoſcant turpitudinem, & tuam admirentur benignitatem: & hac ratione converſi, ſimul nobiſcum glorificent ſanctiſſimum nomen tuum, ac filii tui Ieſu, & ab utroque proficiſcentis Spiritusſancti, quibus ex æquo debetur omnis gloria per omnia ſæcula. Amen.

Adveniat regnum tuum.

PAter cœleſtis, auctor, conditor, conſervator, inſtaurator, & gubernator omnium, quæque in cœlis ſunt, quæque in terris, à quo uno manat omnis auctoritas, poteſtas, regnum, imperium, & conditis, & non conditis, viſibilibus pariter & inviſibilibus, cui cœlum thronus eſt, cui terra ſcabellum pedum, cui ſceptrum, æterna atque immobilis voluntas, cui nulla potentia poteſt reſiſtere: olim per prophetas tuo Spiritu afflatos, pollicitus es tuis ad ſalutem humani generis regnum quoddam ſpirituale, quod in te renatos aſſereres in libertatem, exemptos à tyrannide diaboli, qui iam pridem regnabat in hoc mundo peccatis obnoxio: & ad hoc regnum aſſerendum filium tuum unigenitum è cœlis in terras mittere dignatus es, qui nos morte ſua redemptos, è ſervis diaboli, redderet filios Dei. Nam &

Euan-

Euangelicam doctrinam ſuam, dum in terris eſſet, ſolitus eſt appellare regnum cœlorum, & regnum Dei, quod occultum, & inter nos abditum eſſe docuit: optant & illud tui filii, votiſque ardentibus flagitant, ut hoc regnum quod dominus noſter Ieſus cœpit tibi vindicare, indies magis ac magis ſeſe proferat: & quotidie latius propagetur in terris, donec illud tibi plenum & integrum tradat idem filius tuus, ſubiectis omnibus quos æterna tua voluntas huic imperio deſtinarat: ſublataque iam omni rebellione Spirituum, ac malarum cupiditatum, quæ nunc quoque militant adverſus maieſtatem tuam, tuæque reipublicæ tranquillitatem infeſtant, undique pacatum, ac tranquillum ſit regnum tuum. Adhuc enim mundus hic omnibus machinis oppugnat filios tuos mortali corpore onuſtos, adhuc humanæ cupiditates, vetereſque peccati reliquiæ, rebellionem moliuntur adverſus Spiritum: adhuc

noxii

noxii Spiritus, quos tu è civitate tua cœleſti deturbaſti, è ſublimi aëre telis igneis impetunt, quos tu gratuita tua bonitate ex huius mundi regno ſelectos coaptaſti in regnum tuum filii tui cohæredes. Da pater omnipotens, ut quos tua pietas ſemel à peccati tyrannide liberatos, tuoque regno aſſcriptos eſſe voluit, eiuſdem tuæ pietatis beneficio perſiſtant in libertate ſua: neque quiſquam abs te filioque tuo deficiens revolvatur in diaboli tyrannidem. Ita fiet, ut & nos feliciter per filium tuum regnemus in te, & tu ad nominis tui gloriam regnes in nobis. Tua enim gloria noſtra erit fœlicitas, & noſtra fœlicitas tua erit benignitas. Docuit nos filius tuus Ieſus huius mundi regnum contemnere, quod opibus, quod ſatellitio, quod copiis & armis conſtat, quod faſtu violentiaque geritur, quod crudelitate & paratur, & defenditur. Nam ille Spiritu cœleſti vicit impium Spiritum huius mundi principem, innocentia ſuperavit pecca-

peccatum, manſuetudine vicit fero-
ciam, per ſummam ignominiam re-
cuperavit æternam gloriam, per mor-
tem reſtituit vitam, per crucem de
ſpiritibus impiis egit triumphum.
Sic mirabiliter bellaſti, ſic viciſti, ſic
triumphas & regnas pater in filio
tuo Ieſu, per quem nos in huius re-
gni conſortium allegaſti. Sic regnas
ac triumphas in Sanctis martyribus
tuis, in caſtis virginibus tuis, in in-
corruptis confeſſoribus tuis. Nec
enim illi ſuis viribus aut præſidiis vi-
cerunt tyrannorum ſævitiam, aut
carnis laſciviam, aut huius mundi
malitiam: ſed tuus Spiritus, quem il-
lis impertire dignatus es, ad tui no-
minis gloriam, & ad humani generis
ſalutem hæc omnia cœpit, provexit,
ac perfecit. Optamus ut in nobis
quoque ſemper effloreſcat regnum
tuum, qui tametſi non edimus mi-
racula, quoniam tempus aut res non
exigit, ſi non includimur, excrucia-
mur, ſecamur, urimur, ſuffigimur in
crucem, demergimur in mare, aut
decol-

decollamur, tamen illuſtrabitur & in nobis vis ac ſplendor tui regni, ſi mundus conſpexerit nos tui Spiritus præſidiis invictos adverſus omnes inſultus Satanæ, adverſus carnem, ad ea quæ ſunt inimica Spiritui ſolicitantem, adverſus mundum omni machinarum genere provocantem, non deficientes à fiducia, quam ſemel in te fiximus. Quoties amore tui ſpreto huius mundi regno, ſequimur promiſſa regni cœleſtis: quoties reiecto Mammona unicum illud margaritum Euangelicum amplectimur, quoties repudiatis omnibus, quæ iuxta carnem ad tempus dulcia videntur, æterna felicitatis ſpe, omnia quamvis dura, fortiter perpetimur, quoties vehementiſſimos naturæ affectus, & ea quæ nobis ſunt chariſſima, veluti parentes, liberos, uxorem, cognatos amore tui negligimus: quoties comprimentes æſtus iracundiæ, pro convicio ſermonem amicum, pro maleficio beneficium, tui reſpectu dependimus:

mus:toties debellas in nobis regnum Satanæ, ac tui regni potentiam aperis. Sic viſum eſt pater tuæ ſapientiæ, ut hac gravi perpetuaque colluctatione virtutem tuorum & exerceres, & confirmares. Auge vires filiis tuis, ut ſemper è prælio diſcedant firmiores, ac paulatim imminutis adverſariorum opibus, tu indies magis ac magis regnes in nobis. Sed nondum tuo iugo, pater optime, totus mundus cervicem ſubmiſit. Multas nationes adhuc occupat tyrannus ille Satanas. Nondum eſt unum ovile, & unus paſtor, quod futurum exſpectamus, Iudæis etiam in regnum Euangelicum ſe aggregantibus. Multis adhuc ignotum eſt, quanta libertas, quanta dignitas ſit, quanta felicitas, tuo cœleſti regno ſubiici: & ideo malunt eſſe mancipia diaboli, quam filii tui, cohæredes Ieſu, conſortes regni cœleſtis. Et inter hos quoque qui nunc intra Eccleſiæ tuæ mœnia verſantur, tuique regni inſignia præ ſe ferunt, heu non pa-
rum

rum multi ſunt, qui conſpirant cum adverſario, regnique tui gloriam, quod in ipſis eſt, dedecorant, ac robur labefactant. Optamus igitur unice tempus illud, quod tibi ſoli notum eſſe voluſti, quo iuxta filii tui promiſſum, miſſi angeli tui purgabunt aream Eccleſiæ tuæ, ac ſublatis zizaniis purum triticum colligent in horreum, ac de regno tuo tollent omnia ſcandala, quum iam nec erit fames, nec paupertas, nec nuditas, nec morbus, nec mors, nec perſequutor, nec ullum omnino malum, aut mali metus, ſed totum corpus unigeniti tui ſimul agglomeratum capiti ſuo, regni cœleſtis feliciſſimo conſortio perfruetur. Qui vero interim diabolo tyranno ſervire maluerint, cum ſuo domino ſuppliciis æternis addicentur. Nimirum, hoc eſt regnum Iſraël, quod Ieſu Chriſto filio tuo relicturo terras, & ad te redituro, diſcipuli mature reſtitui poſtulabant. Reddidiſti cœlum ab omni rebellione tranquillum, eiecto Lucifero cum

ſua

ſua factione. Sic olim reſuſcitatis in vitam corporibus hominum, ſeparabis oves ab hœdis, & qui regnum Euangelicum hic pro ſua virili ſunt amplexi, ad æterni regni poſſeſſionem invitabuntur, quod illis deſtinarat tua bonitas ante conditum mundum. Hunc diem à filio tuo Ieſu promiſſum, optamus pater in cœlis habitans ac regnans, filii tui in terris, hoc eſt, in exilio habitantes, gravati hoc domicilio terreni corporis, & ingemiſcentes, qui interim obnoxii multis incommodis diſtrahimur à tuo conſortio, unde nobis tum denique perfecta felicitas proficiſcetur, quum aperta iam facie videbimus regem ac patrem noſtrum in decore gloriæ ſuæ. Hanc fiduciam non præbent noſtra merita, quæ ſcimus eſſe nulla: ſed tua benignitas, quæ filium totum nobis impendit, quæ Spiritum cœleſtem velut arrabonem huius hæreditatis impertit. Quod ſi dederis ut conſtanter perſeveremus in filio tuo Ieſu, non poteris nos à regni

gni tui conſortio ſeiungere, cui cum eodem filio tuo & Spiritu ſancto debetur omnis honor, decus, & gloria in æterna ſæcula. Amen.

Fiat voluntas tua.

PAter, altor, ac moderator omniũ, quos tuus filius agnoſcit fratres, agnoſcit autem quicunque ſyncera fide nomen ipſius in baptiſmo profeſſi ſunt. Clamant è terris filii tui ad te cœlos inhabitantem, & ab omni rerum conditarum mutabilitate procul ſemotum: optantes quidem venire in conſortium regni tui cœleſtis, quod nullo malorum admixtu vitiatum erit, ſed intelligunt ad eam tranquillitatem non recipiendos, niſi qui hic interim piis ſtudiis meditantur eſſe, quod illic futuri ſunt. Idem enim regnum eſt, eadem civitas cœleſtiũ ac terreſtrium, niſi quod hic interim colluctatio gravis eſt cum carne, cum mundo, cum Satana. Et iſthic tametſi non eſt quod crucier, aut

aut contaminet felicitatem beatorum Spirituum, eſt tamen quod ad conſummationem felicitatis deſideretur: nimirum ut omnia filii tui membra colligantur in unum, totumque corpus purum & integrum ſuo iungatur capiti. Itaque fiet, ut neque Chriſtus ullum ſuorum membrorum deſideret, nec animæ piorum deſiderent ſua corpora, quæ ut in terris habuerant conſortia afflictionum, ita cupiunt in cœlis à gaudiorum conſortio non ſeparari. Porro regni cœleſtis concordiam hic in terris meditantur, qui quamdiu verſantur in mortali corpore, velut germani & obedientes filii ſtudent ea facere, quæ tua dictat voluntas, non ad quæ ſollicitat cupiditas: non diiudicantes quare in hoc aut illud volueris, ſed ſatis habentes, quod ita ſit tua voluntas, quem ſibi perſuaſum habent nihil velle, niſi quod ſit optimum. Quæ ſit autem voluntas tua, ex unigenito filio tuo didicimus. Ille voluntati tuæ fuit obediens uſque

ad

ad mortem, & hanc vocem nobis depromſit: Pater ſi fieri poteſt, transfer à me poculum hoc, verumtamen fiat quod tu vis, non quod ego, ut iã pudeat quemvis hominem ſuam voluntatem præferre tuæ. Habet caro voluntatem ſuam, quam tenere deamat homo, habet mundus voluntatem ſuam, habet Satanas voluntatem ſuam à tua multum diverſam. Caro enim concupiſcit adverſus Spiritum, quem nobis impertiſti: & mundus ſollicitat ad amorem rerum fluxarum: & Satanas vult ea quæ pertrahunt homines in æternum exitium. Nec ſatis eſt nos in baptiſmo eſſe profeſſos, fore dicto audientes tuis iuſſis, ac renunciaſſe imperio Satanæ, niſi per omnem vitam conſtanter id præſtemus, quod ſumus profeſſi. Sed hoc præſtare non poſſumus, niſi tu vires addideris conantibus, ut iam non noſtra voluntas, ſed tua pater in nobis operetur, quod tua ſapientia iudicavit eſſe optimum. Qui carni vivunt, tibi mortui ſunt, & iam filii

tui

tui non ſunt. Quin & filiis tuis quam diu corpus hoc terrenum circumferimus, ſubinde negotium faceſſit carnis voluntas, tuæ præirē geſtiens. Da ut ſemper tua vincat voluntas, ſive mori nos vis, ſive affligi, ut corrigamur: ſive ſublevari, ut tuæ benignitati gratias agamus. Satanæ voluntatem ſequuntur, qui ſacrificant idolis, qui conviciis inceſſunt adorandum filium tuum Ieſum, qui diffidunt illius promiſſis, qui rebellionem parant Euangelio, qui per invidiam exitium moliuntur proximo, qui per fas per nefas in hoc mundo properant diteſcere, qui fœdis voluptatibus inquinantur. At tua voluntas eſt, & corpus & animum habere purum & caſſum ab omnibus inquinamentis huius ſæculi, tuum filiique tui honorem anteponere cæteris omnibus, nemini iraſci, nemini invidere, neminem ulciſci, ſed pro malefactis rependere beneficium. Deniq; famem, exilium, carcerem, cruciatus, mortem perpeti citius, quam à tua ſan-

ſanctavoluntate diſcedere. Hoc ut indies magis ac magis unanimiter præſtare valeamus, adiuva nos pater cœleſtis, ut indies caro minus reluctetur Spiritui noſtro, ut Spiritus noſter magis ac magis unanimis fiat Spiritui tuo. Et quemadmodum nunc multis in locis parent voluntati tuæ, qui obediunt Euangelio filii tui, ita idem fiat per univerſum terrarum orbem, ut omnes intelligant, te ſolum eſſe rerum omnium monarcham, tuiſque divinis legibus volentes ac lubentes obediant in terris, quemadmodum in cœlis eſt nullus qui tuæ voluntati repugnet. Nec poſſumus efficaciter velle quod tu vis, niſi tua divina voluntas nos attraxerit. Iubes ut tuæ morem geramus voluntati: neque enim filiorum nomen promerebimur, niſi paternis iuſſis per omnia fuerimus obſequentes. Sed tua pietas, quæ nos nihil promeritos ad hoc honoris adoptare dignata eſt, eadem dignabitur, & promptam & conſtantem

largiri

largiri voluntatem, ne qua in re divinæ voluntatis tuæ præſcriptum prętergrediamur, ſed mortificata carne noſtra, tuo Spiritu agamur ad omnia, quæ pia ſunt, grataque oculis tuis, ut & tu pater agnoſcas filios non degeneres, & filius tuus agnoſcat fratres germanos, hoc eſt, uterque ſuum in nobis agnoſcat beneficium, quibus eſt communis cum Spirituſancto gloria in æterna ſæcula. Amen.

Panem noſtrum.

PAter noſter cœleſtis, qui tua ineffabili benignitate largiter paſcis omnia, quæ mirabiliter condidiſti, proſpice & nobis tuis filiis in cœleſtem familiam ſelectis & ex te pendentibus, ſpiritualem ac cœleſtem alimoniam, ut tuæ voluntati ſervientes, adoleſcamus & grandeſcamus quotidianis virtutum auctibus, donec iuxta naturæ noſtræ modulum perfectum, veniamus ad perfectum robur plenitudinis quæ eſt in Chri-

ſto Ieſu. Filii huius mundi quamdiu non ſunt abdicati, ſed parentibus utuntur propitiis, non ſunt ſoliciti de victu, nimirum proſpiciente ipſis benignitate paterna. Nos autem multo minus ſollicitos eſſe convenit, quos Ieſus filius tuus docuit abiicere omnem ſollicitudinem craſtini: confirmans patrem tam opulentum, tam benignum, tam amantem, cui tantopere curæ ſumus non commiſſurum, ut quum paſſerculis etiam vagis de victu proſpiciat, quum lilia pratenſia tanto decore veſtiat, nobis ad filiorum honorem cooptatis veſtis deſit aut cibus corporis: Sed illa potius omnibus neglectis quærenda, quæ pertinent ad regnum tuum, eiuſque iuſtitiam. Neque enim tibi placet iuſtitia phariſæorum, quæ carnalis eſt, quum tui regni iuſtitia ſpiritualis ſyncera fide conſtet, & charitate non ficta. Non magnum eſt tuæ largitati, corpuſculum hoc pane frumentitio paſcere, quod etiamſi non pereat fame, tamen

tamen morbo, ſenio, aliovc caſu brevi ſit periturum: ſed filii ſpirituales à patre Spirituum ſpiritualem illum ac cœleſtem panem flagitamus, per quem vere vivimus omnes, qui filii tui vere nominamur, is eſt ſermo tuus omnipotens vitæ largitor & altor, quem nobis de cœlo mittere dignatus es fame pereuntibus. Non enim explebat animum noſtrum panis philoſophorum aut phariſæorum, ſed panis ille tuus, quem nobis miſiſti, vitam reddidit mortuis, de quo quiſquis ederit, non morietur in æternum. Per hunc panem reviximus, per hunc alimur ac ſaginamur, & adoleſcimus ad perfectum robur Spiritus. Hic nobis quotidie traiiciendus in animæ viſcera: nec ſalutaris eſt, niſi tu pater quotidie dederis. Corpus unigeniti tui panis eſt, cuius participes ſunt omnes, qui verſantur in magna domo tua, quæ eſt Eccleſia. Unus panis eſt omnium communis, quemadmodum nos unum corpus ſumus, con-

ſtans ex membris diverſis, ſed eodem Spiritu vegetatis. Verum hic quanquam ab omnibus ſumitur, multis tamen adfert mortem. Non enim adfert vitam, niſi tu dederis quotidie, addens tuæ gratiæ cœleſtis condimẽtum, ut ſumentibus ſit ſalubris. Veritas eſt filius tuus,& veritas Euangelica panis eſt, quem nobis reliquit in alimoniam ſpiritualem. Et hic panis multis amarus eſt, qui animi palatum febri malarum cupiditatum habet infectum. Quod ſi tu pater eum porrexeris, ſuavis erit, reficiet afflictos, eriget collapſos, robur addet infirmis, eriget puſillos, denique & vitam conferet æternam. Quoniam autem infirmitas humanæ naturæ ſemper in deterius prolabitur: quoniam animus quotidie multis impetitur arietibus, quotidie tuo pane filios confirmes oportet, impares alioqui futuros tot tã validis hoſtibus, tot aſſultibus, tot terriculamentis. Quis enim ferat eſſe mundi ludibrium, relegari, protrudi in carcerem, vinciri, damnari, tor-

torqueri, exui facultatibus, ſpoliari uxore chariſſima, ac dulciſſimis liberis, denique crudeli morte perimi, niſi fuerit tuo cœleſti pane ſubinde confirmatus? Qui docet Euangelicum ſermonem, porrigit nobis hunc panem: ſed fruſtra porrigit, niſi tu dederis. Complures ſumunt corpus filii, complures audiunt ſermonem Euangelicum, ſed nihilo vegetiores diſcedunt, quam venerant, propterea quod nō promerentur ut tu pater illis porrigas inviſibiliter. Hunc igitur panem benigniſſime pater imparti filiis tuis quotidie, donec eo veſci continget in menſa tua cœleſti quæ regni: filios feliciter explebit perenni copia veritatis æternæ, qua perfrui perfecta felicitas eſt, neſciens deſiderium alterius rei, ſive quæ in cœlis eſt, ſive quæ in terris. In te enim uno ſunt omnia, & extra te nihil eſt quod ſit expetendum, qui cum filio tuo Ieſu, cumque Spiritu ſancto vivis & regnas in omnia ſæcula. Amen.

Et remitte nobis.

EST quidem illud tuæ voluntatis pater cœleſtis, auctor pacis, & amator concordiæ, ut filii tui quos tua bonitas tot unanimitatis vinculis copulavit, quos eodem animas Spiritu, eodem baptiſmo purgas, in eadem domo quæ eſt Eccleſia ſocias, communibus Eccleſiæ ſacramentis foves, ad eandem hæreditatem regni cœleſtis ex æquo vocaſti, quo ſint firmiores, in tua familia vivant unanimes, neque quicquam diſſidii ſit inter eiuſdem corporis membra, ſed mutua charitate copulentur: tamen quoniam mortale corpus circumferunt, fieri vix poteſt, quin per imbecillitatem naturæ quædam incidant offenſæ, quæ fraternæ concordiæ ſerenitatem, ſi non extinguant, certe obnubilent, extincturæ tandem ni tua clementia quotidie componet quotidie peccantibus.. Quoties autem fratres noſtros offendimus,

mus, offendimus & te pater, qui iuſſiſti, ut proximum noſtrum non ſecus diligamus quam noſipſos. Sed filius tuus non ignorans imbecillitatem membrorum ſuorum, & huic malo commonſtravit remedium, in certam ſpem vocans nos, fore ut tua clementia remittat nobis peccata noſtra, ſi nos viciſſim ex animo condonaverimus, quod frater peccavit in nos. Eſt autem æquiſſima impetrandæ veniæ conditio quam præſcripſit filius tuus Ieſus. Etenim qua tandem fronte deprecatur vindictam patris, qui levem offenſam in fratre ſuo parat ulciſci? Quo tandem ore tibi dicit: remitte iram, quum ipſe perſeveret iraſci proximo? Qua fiducia iactat ſe membrum filii tui, qui quum immunis eſſet ab omni delicto, te pro parricidis in cruce deprecatus eſt ut ignoſceres, qui ipſe peccatis obnoxius non vult ignoſcere fratri in quem & ipſe ſubinde peccat: ut hic ſit potius mutua veniæ permutatio, quam igno-

ſcentia? Ingratum eſt oculis tuis ſacrificium, quod offert iræ memor, & concordiæ ſarciendæ negligens. Ita nos docuit filius tuus, etiam ad altare relicto munere properandum ad fraternæ pacis reconciliationem. En pater optime, ſequimur quod tuus docuit filius, imitamur, quod ille præſtitit: ſi agnoſcis à filio præſcriptam conditionem (nec dubium eſt, quin agnoſcas) largire quæſumus cuius ille ſpem certam nobis præbuit. Sic ille nos iuſſit orare, neque ſemel promiſit nos exoraturos, quicquid abs te in ipſius nomine peteremus. Præbuit ille petendi fiduciam, tu per illum largire petentibus veniam. Agnoſcimus imbecillitatem noſtram, & hinc intelligimus quo turpitudinis eſſemus prolapſuri, niſi tua cuſtodia nos arceret à vitiis gravioribus. Et hanc ipſam infirmitatem tua pietas reliquit in nobis adverſus inſolentiæ periculum remedium. Quotidie labimur, ut quotidie tuam glorificemus

mus clementiam. Da pater ut poſſimus ex animo condonare fratribus noſtris , ut concordes inter nos, te ſemper habeamus propitium : & ſi quid offendimus , ſicut offendimus frequenter in multis, emendet nos tua paterna correctio, modo ne abdices, modo ne coniicias in gehennam. Semel in baptiſmo condonaſti peccata omnia, non erat iſthuc ſatis tuæ erga nos pietati, quotidianis etiam filiorum tuorum delictis oſtendiſti certum ac paratum remedium, pro quo tuæ benignitati gratias agimus , qui per filium tuum ac Spiritum Sanctum tantis beneficiis nos dignaris in gloriam ſanctiſſimi tui nominis perennem . Amen.

Et ne nos inducas in tentationem.

PAter noſter cœlos inhabitans, quanquam nihil eſt quod te propitio vehementer extimeſcimus , & mutua

mutua charitas nos filios tuos firmiores reddit adverſus omnē malorum incurſum, tamen conſiderantes humanæ naturæ imbecillitatem, & incerti quos tua bonitas dignos iudicet, ut ipſos in amore tui confirmet uſque ad huius vitæ finem, in qua quam diu verſamur, mille modis ſolicitamur ad ruinam, non poſſumus eſſe ſecuri. Tota hæc vita undique diaboli laqueis eſt plena. Nuſquam ceſſat tentator ille, qui non veritus eſt, & filium tuum Ieſum technis ſuis aggredi. Reputamus quot Satanæ machinis impetitus ſit ſervus tuus Iob. Recordamur Saulem prius electum, poſt reiectum à conſpectu tuo. Meminimus David, qui dictus erat vir ſecundum cor tuum, eo turpitudinis pertractum, ut adulterium homicidio copularet. Videmus Salomonem, cui in principio regni dederas ſapientiam ultra mortales omnes, eo dementiæ perductum, ut peregrinis ſimulachris immolaret. Venit in mentem,

tem , quid acciderit Apoſtolorum tuorum principi, qui fortem uſque ad mortis ſocietatem animum profeſſus , ter dominum ſuum abiuravit. Hæc atque huiuſmodi multa cum conſideramus, non poſſumus non horreſcere tentationis periculum. Atque in hoc metu nos tua paterna pietas eſſe perpetuo voluit, ne dormitantes & oſcitantes inciperemus noſtris præſidiis fidere, ſed iugiter adverſus tentatoris aſſultus , ſobrietate, vigilantia, precatione nos muniremus, ut nec hoſtem provocaremus memores imbecillitatis virium noſtrarum, & tamen adverſus ingruentem tentationis procellam infractis animis conſiſtamus, tuo freti præſidio, ſine quo nihil poſſumus. Pateris tu quidem nonnunquam incidere tentationem, vel ut explores ſpectatamque reddas tuorum tolerantiam , quemadmodum tentatus eſt Iob & Abraham: vel ut huiuſmodi flagellis caſtiges & emendes delicta noſtra: ſed quoties id pateris,

rogamus ut idem tentationis facias felicem exitum, ac vires impartias ponderi malorum irruentium pares. Ingens periculum eſt, quoties intentatur bonorum direptio, exilium, probra, carcer, vincula, diri cruciatus corporum, mortes horrendæ. Sed non minus diſcriminis eſt à proſperitate blandiente; quam ab adverſis terrorem ingerentibus. Cadunt à dextris pariter ac ſiniſtris innumeri. Alii metu pœnarum territi ſacrificant dæmoniis, alii fracti malis, blaſphemiis afficiunt adorandum nomen tuum. Rurſus alii venenato poculo felicitatis mundanæ inebriati, ſpretis tuis dotibus revolvuntur in volutationem cœni prioris: velut Euangelicus ille filius, qui prodacta cum ſcortis omni paterna ſubſtantia eo miſeriæ perductus eſt, ut porcis etiam ſuas ſiliquas videret. Scimus adverſarium nihil in nos poſſe, niſi tu permiſeris. Proinde non recuſamus obiici quibuſcunque periculis, modo tua clementia & ad-

ver-

verſarii inſultum, & noſtras vires moderetis. Sic enim fiet, ut etiam ſi quando fuerimus inferiores in congreſſu, tamen hoc tua ſapientia vertat in bonum noſtrum. Sic vicit filius tuus ſemper adorandus Satanam, ſic carnem, ſic mundum, ut quum maxime videretur oppreſſus, triumpharet maxime. Ac nobis ille pugnavit, nobis vicit, nobis triumphavit. Vincamus & nos illius exemplo, tuo præſidio per Spiritum ſanctum ab utroque prodeuntem in omnia ſæcula.

Sed libera nos à malo.

PAter omnipotens tua gratuita benignitas nos ſemel à peccatis expiatos ab impuriſſimo patre diabolo liberavit per Ieſum Chriſtum filium tuum, & in honorem nominis ac hæreditatis adoptavit: ſed ita ut quam diu verſamur in terris, perpetua lucta ſit cum hoſte, nihil non moliente, ut nos quibus invidet tuum beneficium,

in

in ſuum ius retrahat. Horreſcimus animo, quoties recordamur quam fœdum patrem habuerimus, quum eſſemus mancipia peccati, quam infelici hæreditati fuerimus deſtinati, quam immiti ſervierimus domino. Nec ignoramus illius obſtinatam malitiam, non ſolum viribus, ſed mille etiam artibus ac dolis inſtructam in noſtram perniciem: nunquam dormit, nunquam ceſſat, ſed ſemper obambulat, veluti leo fame rugiens, captans, quæritans, ac venans quem devoret. Nimirum tui pater eſt diſſimillimus. Tu enim natura bonus ac beneficus, ovem erraticam reportas ad ovile, morbidam ſanas, extinctam ad vitam revocas, inimicos etiam tuos blaſphemos in ſanctum nomen tuum amore tuo prævenis, & ad ſalutem æternam invitas. Ille odio inſatiabili erga nos, à quibus nunquam læſus eſt, nihil aliud molitur, quam ut quamplurimos ſecum in exitium pertrahat. Inſignis cuiuſdam malitiæ eſt, gratis, nulloque ſuo commodo

velle

velle perdere,à quo quis non eſt iniuria laceſſitus. At hic ſuo etiam malo imminet in malum eorum,quos tu in tutelam tuam ſevocaſti.Non tu illum talem condideras, ſed eo malitiæ delapſus eſt, poſteaquam ſibi placens, tuæ maieſtati ſubiectus eſſe noluit. Proinde ſtimulatus invidia, primos noſtri generis parentes arte circumventos pellexit in mortem, invidens illis paradiſi voluptates, quum ipſe ſeſe cœli gaudiis ſpoliaſſet. Nunc etiam acrioribus invidiæ ſtimulis uritur, quod paradiſo excluſos ſubvehis in cœlũ: quod morti deſtinatos per fiduciam in Ieſum filium tuum ad beatam immortalitatẽ invitas: quod ipſius etiam malitiam vertis in cumulum tuæ gloriæ, noſtræ ſalutis. Proinde quanquam ille multis merito formidabilis eſt, tamen conſolatur nos tua bonitas, quæ plus poteſt ad ſalutem, quam univerſa illius malitia ad perniciem. Agnoſcimus noſtram imbecillitatem, ſed non expaveſcimus hoſtis incurſum, ſive vivimus, ſive

ve morimur, quam diu te merebimur habere protectorem. Non metuimus exitium ab illo malo, quam diu continget adhærere bono. Hæc vota filiorum tuorū pater ęterne, ſi pia ſunt, iuxta formam à filio tuo Ieſu præſcriptam concepta, certa nos habet fiducia, tuam bonitatem præſtaturam quod petimus.

Piarum Precationum Eraſm. Rot.

F I N I S.

A0 1 1467461